Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 3-го ЛЮТОГО 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 3, 1984 No. 21. VOL. XCI.

Губернатор Кейн вшанував українську громаду Ню Джерзі

Губернатор Томас Кейн промовляє після підписання проклямації. Перший зліва — Андрій Кейбіда, головний радний УНС, який був координатором святкувань на Капітолі в Трентоні.

Трентон, Н.Дж. — У вівторок, 17-го січня ц.р., губернатор стейту Ню Джерзі Томас Кейн прийняв українську делеґацію і підписав проклямацію з нагоди роковин самостійности і соборности України, проголошених 22-го січня 1918 і 1919 років.

Формальна церемонія відбулася в бюрі губернатора Кейна, який в довшій промові відзначив ці річниці і зв'язані з ними події, нав'язуючи теж до сучасних політичних подій у світі.

Від української громади промовляли: Андрій Кейбіда, головний радний УНСоюзу і член Етнічної ради, який підготовляв і координував цю імпрезу; д-р Константин Ваньо, референт зовнішніх зв'язків при Стейтовій Раді УККА, який представив також голову Стейтової Ради УККА інж. Володимира Янова, о. д-ра Василя Маруха, декана УК-Церкви в Трентоні, і зібраних представників.

Лідія Литвин, молода сумівка з Трентону, передала губернаторові і його дружині вишиту подушку в імені делеґації.

Це вже 16-ий раз виступила українська громада зорганізовано в стейтовій столиці для вшанування найсвітліших роковин українського народу і для поінформування співжителів стейту про ці пам'ятні події. На закінчення цьогорічного святкування зібрані відспівали губернаторові „Многая літа": український гимн закінчив церемонію.

Церемонію вшанувала своєю присутністю Джейн Бирджіо, секретар стейту, і заприязнений представник естонської групи в стейті Юган Сімонсон. Український прапор презентував Михайло Лащик, представник СУМА в Трентоні.

Традиційна церемонія зібрала в Капітолі громадян із таких місцевостей: Трентон — Микола Колодій; Нюарк-Ірвінгтон — Стефанія Букшована, Михайло Матіяш, А. Кейбіда, Веслі Цап; представники організацій: Картерет — Іван Кушнір (УККА), Володимир Дитиняк (ООЧСУ), і Остап Якубович (СУМА); Іван Лащик (ООЛ), Демко Сенюк (74-ий Відділ „Провидіння"), Іван Глушик (Відділ „Народної Помочі"), Іван Фелак (Підприємці), Іван Коваль (2-га Дивізія УНА).

З інших місцевостей делеґації очолювали — Ірвінгтон-Нюарк — Петро Басняк; Елізабет — інж. Мирон Пінковський; Ню Бранзвик — Григорій Добуш; Пассейк — Іван Хомко і д-р Мирослав Бих.

УНС придбав у січні 190 нових членів, запезпечених на мільйон долярів

Джерзі Сити, Н.Дж. — З Організаційного Відділу УНС інформують, що секретарі й інші відділові урядовці в першому місяці ювілейного року придбали 190 нових членів, забезпечених на імпозантну суму, а саме 1,030,000 дол. Така поважна сума забезпечення в першому місяці нового року є запевненням, що намічений організаційний плян ювілейного року — забезпечити нових членів на 11,000,000 дол., буде виконаний. Така сума забезпечення є також доказом, що відділові секретарі почали по-професійному продавати забезпечення на вищі суми, як 75,000, 50,000, 30,000 і 20,000 дол.

Найбільше нових членів придбав в січні голова Окружного Комітету в Торонто, Онт., і голова 407-го Відділу Василь Шаран, а саме 10 членів. Секретар 320-го Відділу Іван Малко придбав вісім членів, а по сім членів придбали: голова 183-го Відділу Дмитро Кошиловський, секретар 451-го Відділу Єфим Омельченко і секретар 458-го Відділу Дмитро Пищ. Обидва секретарі належать до Ніягарської Округи, Канада. Секретар 379-го Відділу Василь Семків придбав шість членів, а п'ять членів придбала секретарка 473-го Відділу Віра Баніт з Округи Монтреаль, Канада. По чотири члени придбали: Леон Гардінг, голова Округи Вунсакет і секретар 206-го Відділу; Михайло Крика, секретар 237-го Відділу, і секретар 427-го Відділу в Канаді Петро Дяків. По три члени придбали: секретар 115-го Відділу Петро Бабич; секретар 164-го Відділу і голова Округи Твердого Вугілля Тимко Бутрей; секретар 217-го Відділу Стефан Приймак; секретар 271-го Відділу Іван Чопко, головний радний, голова Округи Рочестер і секретар 316-го Відділу Володимир Гавриляк; секретарка 327-го Відділу Зеновія Зарицька; секретар 330-го Відділу Ярослав Мартинюк; секретар 346-го Відділу Ярослав Фішер і голова Контроль-

Закінчення на ст. 6.

В Ню Йорку помер інж. Р. Кобринський

Ню Йорк. — В середу, 1-го лютого 1984 року, тут помер після короткої недуги на 87-му році життя св. п. Роман Кобринський.

Покійний народився 24-го липня 1897 року в Делятині, Україна, інженер-лісник, доцент УТГІ, почесний член Товариства Українських Інженерів Америки, колишній голова Оболіду, член-кореспондент НТШ, довголітній член Управи і директор канцелярії НТШ.

Панахида буде відправлена в п'ятницю, 3-го лютого ц.р., о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вулиці на долині міста; похорон в суботу, 4-го лютого, з того ж похоронного заведення до церкви св.Юра, а опісля на український православний цвинтар св.Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Покійний залишив в жалобі дружину Марію, сестру Анну та багато приятелів.

Еміґранти розповідають про шантажування КҐБ

Єрусалим. — Совєтський жид Борис Завуров, який тепер проживає в Ізраїлі, розповів про свої переживання, поки йому вдалося вирватися з Совєтського Союзу до Ізраїля. Він розповідає, що совєтська таємна поліція КҐБ залякувала його та його синів дати фальшиві письмові свідчення проти видатного жидівського активіста-дисидента Анатолія Щаранського, ув'язненого в Совєтському Союзі.

Справа почалася в 1977 році, коли КҐБ фабрикувало тюремну справу проти Щаранського. Потім Щаранського засудили таки за „зраду" на 13 років ув'язнення.

Завуров заявив, що він може тепер розповісти всі подробиці тому, що останній його син також прибув до Ізраїля, що в його сім'ї вже не залишилося жадного закладника в СССР, через якого КҐБ могло б шантажувати Завурова.

Клопоти розпочалися в 1975 році, коли його сини Амнон і Амнер подали заяви на виїзд до Ізраїля і отримали дозвіл, але несподівано їм відібрали візи без пояснень. Одночасно їм не повернули їх попередніх документів і не відновили совєтського громадянства. Зволікання зі справою отримання документів дійшло до того, що сини поїхали до Москви і зустрілися з Щаранським, який організував пресову конференцію на якій сини Завурова могли б розповісти західним кореспондентам про свої клопоти.

Потім наступили два роки безпідставних переслідувань, короткотривалих арештів, допитів, що закінчилося довготерміновим ув'язненням Амнера в 1976 році в столиці таджицької республіки в Середній Азії Душанбе, де проживала тоді сім'я. Амнера засудили на три роки ув'язнення, обвинувативши його в порушенні правил про пашпорти та в хуліганстві.

Кілька місяців пізніше появилися статті в газеті „Ізвєстія", які обвинувачували Щаранського та інших дисидентів у співпраці з американською розвідкою. Бориса Завурова, тобто батька Амнера, викликали до

Закінчення на ст. 6.

Український поет з Румунії відвідує Північну Америку

Джерзі Сити, Н.Дж. (Л. Волянська). — Український поет, письменник, перекладач, літературний критик і есеїст з Румунії інж. Степан Ткачук, у товаристві знайомого і земляка з Буковини д-ра Миколи Шпитка, в п'ятницю, 27-го січня, відвідав тут Український Народний Союз і редакцію „Свободи", де провів дві години на цікавих і дуже інформативних розмовах, розповідаючи про життя-буття української меншини в Румунії та зокрема про чималу групу письменників (їх там 42 особи) у тій „найбільш лібералній і толерантній країні з усіх країн" з комуністичним державним устроєм.

Головний предсідник д-р Іван Флис вітає гостя з Румунії літератора Степана Ткачука в Головній Канцелярії УНС.

Розповів цей гість у редакції про цікаве українське життя в Румунії, про що можна буде українцям Ню Йорку й околиці більше довідатися на вечорі Ст. Ткачука в Літературно-Мистецькому Клюбі вже сьогодні, 3-го лютого. Тут виступить він з доповіддю на тему „Українці в Румунії" та з читанням власних творів.

Подібні вечори-зустрічі заплановані в кількох інших містах у ЗСА й Канаді, де інж. Ст. Ткачук розповість про свою країну: у Чикаго — 5-го лютого, у Вінніпеґу — 7-го лютого і в Торонто — 9-го лютого. Але 11-го лютого він вже відлетить додому, до Букарешту, де проживає з родиною (дружина теж українка і 13-річна донька) і де працює.

Степан Ткачук походить зі старої козацької родини (в що легко вірити, бачучи його богатирську постать), хоч офіційно він „селянського роду". Народився Ст. Ткачук 1936 року в селі Даниловці Сучавського повіту в Південній Буковині, або інакше — на Мараморощині. Початкову освіту він здобув в українській школі в рідному селі, а середню — в українському ліцеї в Сиготі; потім студіював інженерію на Політехніці в столиці Румунії Букарешті, де в 1959 році здобув диплом інженера з електротехніки і комунікації.

Відтоді інж. С. Ткачук постійно працює як інженер на залізниці, що дає йому, крім заробітку на прожиток, також можливості подорожування по країні і поза її кордони. Так інж. С.Ткачук часто, майже щороку, відвідує підсовєтську Україну і має нагоду нерідко виїздити до Европи. А ось зараз — щоправда, це вперше — приїхав на 5-тижневі відвідини до Північної Америки (у Філядельфії є в С. Ткачука друзі й земляки).

Щоб приїхати до ЗСА, на це потрібно людині з Румунії дуже багато платити за квиток, але в цьому ділі письменникові-поетові допомогла літературна нагорода з 6-го Літературного Конкурсу. Конкурс влаштувало Правління Українського Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаґо в 1982 році. Як відомо, С. Ткачук взяв участь у Конкурсі своїм прозовим твором „Нічия пора" і дістав за цю книжку нагороду в сумі 750 долярів. З цієї суми він був у стані покрити половину коштів дороги до ЗСА.

Літературою С. Ткачук розпочав цікавитися дуже рано, і перші свої твори (це були ліричні поезії) писав ще на шкільній лавці у Ліцеї. Він публікував їх в українській газеті „Новий вік", яка виходить безперебійно в Румунії з 1949 року. Заслуги цього двотижневика в популяризації українських творів там — величезні. Там розпочали і продовжують свою письменницьку й поетичну діяльність майже всі українські письменники Румунії. За весь час інтенсивної літературної праці, у якій не було перебоїв (в

Закінчення на ст. 6.

ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД ОПТИМІЗМОМ

Париж. — Офіційний представник Державного департаменту остеріг у вівторок, 31-го січня, проти очікувань швидкого поступу на переговорах з Совєтським Союзом про обмеження стратегічного озброєння. Керівник американської делеґації на цих переговорах згадав минулого понеділка, що обидві країни могли б „зробити перелом", якщо б Совєтський Союз погодився на відновлення переговорів.

Останню заяву зробив у телевізійній пресовій конференції тут заступник державного секретаря для европейських справ Ричард Берт. Він, мабуть, мав намір послабити надто оптимістичну заяву, що її дав минулого понеділка у Вашінгтоні керівник американської делеґації на переговорах з Совєтським Союзом про обмеження стратегічного озброєння Едвард Ровні.

Ровні згадав, що Адміністрація президента Роналда Реґена була б рада розглянути питання поєднання переговорів у Женеві про обмеження стратегічного озброєння з переговорами про зменшення кількости ракет середнього засягу, якщо Совєтський Союз погодиться на таке поєднання.

Деякі офіційні особи Адміністрації заявили приватно у Вашінґтоні, що вони не погоджуються з висловами і надіями Ровні тому, що на такі міркування покищо немає основ у загальному поганому стані відносин між ЗСА і СССР.

Берт зі свого боку заявив, що заяву Ровні „неправильно зрозуміли". Він сам сказав, що не бачить жадних близьких кроків у напрямі поєднання двох різних переговорів.

Державний департамент також намагався поправити неправильну інтерпретацію в деяких европейських газетах Заяви Ровні про дві серії переговорів у Женеві. Ці переговори були перервані Совєським Союзом, а тепер він відмовяться назначити дату їх відновлення. Берт заявив, що ЗСА готові відновити переговори негайно.

Берт виступав у Парижі перед европейськими репортерами, але його слухали також інші репортери в Бонні, Лондоні, Брюсселі, Газі, Женеві, Римі та Стокгольмі, куди передавалася його пресова конференція.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джордж Шулц, відвідуючи Сальвадор, заявив у вівторок, 31-го січня, що ця країна зробила „значний поступ" за останні місяці в приборканні діяльности правих „бриґад смерти" та покращила стан прав людини. Але він одночасно ясно дав зрозуміти, що потрібно ще багато зробити для того, щоб Конґрес ЗСА схвалив збільшення американської допомоги для Сальвадору. Ще перед прибуттям до Сальвадору на короткі відвідини, його перші в Сальвадорі, та по дорозі до інших країн Латинської Америки, Шулц сказав: „Кожному повинно бути ясно, що без розумного діяння правничої системи та в основному демократичної системи, здатність ЗСА підтримувати рівень допомоги на такій висоті, як ми того бажаємо, буде дуже важко".

БІЛЯ 100 НЕЛЕҐАЛЬНИХ іміґрантів з Гаїті, які перебувають в ізоляції в одному з таборів біля Маямі на Фльориді, влаштували голодівку, домагаючись приспішення полагодження їхніх справ і надання їм права залишитися в ЗСА, бо в Гаїті їм, мовляв, загрожує небезпека і переслідування з боку тамошнього режиму. Працівники Служби іміґрації і натуралізації заявляють, що більшість гаїтців втікають із своєї країни з економічних причин.

У З'ЄДНАНИХ СТЕЙТАХ Америки серед римо-католиків панує переконання, що Папа Іван Павло II намагається обсадити найважливіші архидієцезії особами, які є абсолютно льояльними до політики Ватикану і в кожному відношенні слухняні Апостольській Столиці. Справа пастирського листа у справі нуклеарної зброї, що його прийняла і опублікувала пізніше американська ієрархія, аборти, війна у Ливані і Ель Сальвадорі, критика деякими церковними діячами президента Роналда Реґена і вмішування у політичні справи багатьох сотень священослужителів, вказували, що католицька ієрархія в ЗСА, у відмінності до Ватикану, хоче йти власними шляхами. Міркування на цю тему посилились особливо після цього, як Папа номінував двох єпископів — Бернарда Лова і Джана О'Коннора — на ключеві позиції архиєпископів двох великих архидієцезій в Бостоні, Масс., і Ню Йорку.

РЕЧНИКИ БІЛОГО ДОМУ і Департаменту торгівлі з вдоволенням повідомили про ріст будівельної індустрії в останньому кварталі 1983 року і пожвавленому продажі нових однородинних й більших домів, що їх власниками стають переважно молоді подружжя. Продажа нових будинків збільшилася в грудні минулого роу аж на 28,5 відсотка. Спеціялісти кажуть, що це найвища підвишка за останніх 20 років. Відрадним є також факт, що збільшена зацікавленість купном домів не причинилась до надто високих підвишок цін. Пересічна ціна купна однородинного дому все ще коливається між 91 і 98,000 долярів.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ суд погодився на те, щоб колишня висока урядничка федеральної Аґенції для охорони довкілля Ріта Лавелл залишилася на волі поки вища судова інстанція не вирішить справи її відклику. Р. Лавелл була засуджена не тільки за злодіяння під час виконування своєї функції у згаданій аґенції, але також за образу Конґресу, бо вона під час перевірки цієї справи спеціяльною конґресовою комісією не з'явилася на переслухання.

РЕЧНИКИ ДЕРЖАВНОГО департаменту повідомили, що Уряд ЗСА наказав закрити бюро кубинського комуністичного пресового аґентства, яке займалося веденням антиамериканської пропаґандивної кампанії і було гніздом комуністичних шпигунів. Згаданий Департамент заперечив однак, що ЗСА рівночасно наказали покинути країну усім кубинським кореспондентам. Пренса Лятіна, кубинське аґентство, наймало на працю також некубинців, а найбільше канадців, які побіч журналістики правдоподібно виконували для Фіделя Кастра ще також інші завдання.

ЕДВИН НЮМЕН закінчив свою довгу 43-річну журналістичну кар'єру і співпрацю з телекомпанією Ен-Бі-Сі та з днем 1-го лютого ц.р. відійшов добровільно на емеритуру на 65-му році життя. Е. Нюмен вже раніше заповідав свій відхід від активної служби в Ен-Бі-Сі, але в журналістичному світі не дуже прив'язували увагу до цієї заяви. Нюмен заявив, що він і його дружина-британка більшість часу проводитимуть тепер в Лондоні, Великобританія, де перебуває також їхня замужня дочка.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ БЮДЖЕТ У ВИСОТІ 926 БІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен передав в середу, 1-го лютого ц.р., проєкт бюджету Уряду на фіскальний 1984-85 рік у висоті 926 більйонів долярів, який включає майже рекордовий дефіцит у висоті 180,4 більйона долярів, що являється основною загрозою для економічного відродження З'єднаних Стейтів Америки, — кажуть економісти і речники фінансового світу.

Не зважаючи на великий дефіцит в урядовому бюджеті, Президент домагається підвишки фондів на дозброєння Америки і оборону на принаймні 13 відсотків, тобто піднесення витрат на оборону до висоти 305 більйонів долярів. Два додаткові більйони призначені для дослідів над лазерною зброєю.

Конґресмен Джім Джовнс, демократ з Оклагоми і голова бюджетової комісії в Палаті Репрезентантів, заявив, що „ми не є абсолютно заскочені проєктом нового бюджету, бо він являється тільки зміненою версією минулорічного проєкту". Інші законодавці, головно в Палаті Репрезентантів, в тому числі сам спікер Палати Томас О'Нілл, зареаґували дещо гостріше, кажучи, що Палата Репрезентантів в ніякому разі не може задовільнити бажань Президента. Як відомо, Конґрес відкинув раніше два пропоновані Президентом бюджети.

Докладні інформації про проєкт нового бюджету подали директор бюджету в Уряді Р. Реґена Дейвид Стокман і головний дорадник у справі економіки Мартін Фелдстін. Лідер демократичної меншости в Сенаті Роберт Бирд назвав пропозицію Р. Реґена „іншою версією витрат і боргів", яка передбачає більше витрат для оборони і менше на медікер та інші соціяльні програми.

Бюджет Уряду передбачає 9 більйонів дрібних податків (41 більйон на три роки), 9,2 більйона заощаджень, переважно коштом зменшення субсидій на транспортацію, допомоги великим містам, обмеження фондів на доживлення в публічних школах, програми велфер, медікейд і медікер, тимчасового затримання підвишки пенсій для пенсіонерів тощо.

Деякі внутрішні програми дещо скористають з нового бюджету, а саме: НАСА, Адміністрація для міжпростірних полетів отримає додаткові фонди на проєкт постійної станції в стратосфері. Ветеранська адміністрація для збільшення пенсій ветеранам усіх воєн, федеральна Аґенція для охорони довкілля та інші. Адміністрація Р. Реґена домагається, щоб особи, які користають з програм медікейд і велфер відпрацьовували певні години і тим самим давали свій вклад у відбудову економіки. Пропозиція про зниження федерального мінімуму в заробітках для молоді до 2.50 на годину, мабуть викличе найбільший спротив.

Отже, як виглядає, черговi два тижні будуть цікавими, а дискусії в Сенаті і Палаті Репрезентантів інтенсивними над справою нового проєкту бюджету.

У СВІТІ

ЗА ОСТАННІЙ ЧАС сталися два важливі випадки у Східній Німеччині, які можуть свідчити про намагання східньонімецького комуністичного режиму показати себе перед світом з кращого боку: 22-го січня уряд Східньої Німеччини дозволив групі з шістьох східних німців, які провели два дні в американському посольстві, виїхати до Західнього Берліну, а через два дні знову група з 12-ох східних німців зуміла пройти на територію західньонімецького посольства у Східньомі Берліні — їм також дозволили переїхати до Західнього Берліну. Є ще інші познаки послаблення режиму. Західні дипломати вважають, що східньонімецький лідер Еріх Гонекер вирішив на час тривання европейської конференції у справах безпеки у Стокгольмі тимчасово зробити добре враження.

ВІЙСЬКОВЕ КОМАНДУВАННЯ Іраку повідомило у вівторок, 31-го січня, що іракські сили затопили п'ять іранських кораблів і зістрілили один військовий літак типу Фантом у битві в північній частині Перської затоки. Військовий речник, який читав комунікат у багдадській радіопередачі, заявив: „Іракська військовоморська фльота і повітряні сили в цілому ряді запеклих і сконцентрованих атак зуміли знищити п'ять пароплавів". Коли іранські Фантоми пролітали над тонучими кораблями, іракці зістрілили ще один Фантом.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ повідомили у вівторок, 31-го січня, що совєтські окупаційні війська в Афганістані вбили сотні цивільних осіб цього місяця під час бомбових рейдів на села на північ від афганської столиці Кабулю. „Важке бомбардування і артилерійський обстріл у поєднанні з наземними діями совєтських і афганських військ зосереджувалися на долині Шомалі, особливо на селі Ґаза на північ від Кабулю", — заявив один дипломат. Воєнні дії відбувалися, починаючи з 19-го січня, в той сам час, як афганські літаки типу МІҐ вбили 42 особи під час рейду на село Ангур Адда у північнозахідньому Пакістані.

ПРИБЛИЗНО 250,000 ОПОЗИЦІЙНИХ партійних активістів були арештовані у вівторок, 31-го січня, під час протиурядових виступів у південному стейті Індії Магараштра, які підтримували селянські безпорядки. Офіційні власті повідомили, що столиця стейту Бомбей паралізована загальним страйком. Партії, які закликали до страйку, відкрито порушили офіційну заборону зборів більше чотирьох осіб. Заворушення відбувалися також у стейті Карнатака, там був перерваний залізничний та шосейний рух.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, February 5:

- National famine committee elects 13-member acting presidium to continue its work.
- Consecration, installation dates set for Saskatoon Eparchy's Bishop-elect Basil Filevych.
- Press review: a look at the Soviet military.
- Book of Lists revises entry on "worst famines."
- UNA plans gala symphonic concert to commemorate its 90th anniversary.
- Sounds and views, Panorama, Book review and more.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ватикан і „воєнні злочинці"

Як відомо, від довшого часу деяка частина світової преси і т. зв. „мисливці на воєнних злочинців" натякали, що на припоручення Папи Пія XII, ватиканські кола „перепачковували воєнних злочинців", передусім німецьких нацистів та італійських фашистів до заморських країн, головно до католицьких країн Південної Америки.

Недавно „Ню Йорк Таймс" помістив повідомлення про цього роду французького „мисливця", Сергія Клярсфельда, в якому сказано, що, здогадний німецький „воєнний злочинець" Вальтер Равф, по Першій світовій війні перебував довший час у „ватиканських манастирях", звідкіля виїхав до Чіле, де він проживає досьогодні.

Одначе його твердження негайно відкинули два ватиканські єзуїтські історики — о. Роберт Ґреґем, американець, і о. П'єр Блєт, француз; їх іменував уже сьогодні покійний Папа Павло VI в 1960 роках на членів спеціяльної ватиканської комісії для студій воєнних документів того часу. Єзуїтські історики в публічній заяві заперечили цим повідомленням. Вони також відкинули заяви, зроблені ще в 1947 році перед американськими урядовими чинниками в Римі, що їх минулого року подав до відома Державний Департамент.

У суботу, 28-го січня ц. р., представник італійської телеграфічної аґенції АНСА перевів інтерв'ю з о. Ґреґемом, який перебуває тимчасово у Каліфорнії, називаючи ці інформації „пропаґандивними маневрами" з метою компромітації Католицької Церкви. Він спеціяльно заперечив твердженню, начебто Віллі Нікс, голова Комітету вільних німців у Римі, „перепачковував нацистських воєнних злочинців", коли він сам був противником нацизму.

Цього самого дня італійський щоденник в Міляні, „Коррієро делля сера", помістив заяву о. Блєта, що „згаданий документ є штучним і фальшивим, та негідним уваги".

Згаданий французький священик додав, що Ватикан не мав і не має власних манастирів, хоч згадав, що під час війни Ватикан допомагав втікачам, не перевіряючи їх особистих документів. Він далі сказав, що ця допомога втікачам Ватиканом закінчилася після війни в 1945 році.

Такі самі заяви склав о. Антоніо Вебер, німець з уродження, який був на чолі допомогової організації „Опера Сан Рафаеле", що її підтримував Ватикан під час війни. Одначе, він також твердив, що Ватикан не „скривав нацистів ані їм не допомагав". Вправді, — сказав о. Вебер, — Ватикан прийняв був кількох німецьких дипломатів заки альянти дозволили їм повернутися до Німеччини, але ці особи „були не злочинцями а членами дипломатичного корпусу, і їхнє перебування у Ватикані було загальновідоме".

Згаданий німецький священик далі твердив, що доброчинна організація „допомагала християнам і жидам з різних країн, які опинилися у Римі, шукаючи статусу втікачів".

Американське повідомлення, якому заперечили згадані американські історики, приготовив був урядовець американської амбасади в тому часі в Римі, Вінсент Ля Віста, який у закінченні цієї інформації пояснив, що причиною допомоги політичним втікачам була, мабуть, настанова „поширювання католицької віри".

Американські часописи подають, що ізраїльський уряд домагається видачі Вальтера Равфа, щоб його поставити під суд за „воєнні злочини".

Як поставиться до цього домагання ізраїльський уряд покажеться у недалекому майбутньому.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Богдан Тарнавський

НАШЕ ХРИСТИЯНСЬКЕ ТИСЯЧОЛІТТЯ: ЧИ МИ ГОТОВІ?

II.

Україна, напередодні свого тисячолітнього ювілею, близька руїни. Не одну вже трагедію переживала наша батьківщина на своєму історичному шляху, але теперішнє положення це дійсно страхітливе лихоліття. Бож найбільшим жахом є не так фізичне знищення, бо тілесні рани можна вигоїти, як диявольське намагання напасника сплюгавити, знівечити, розторощити душу народу.

Як дуже треба тепер нашому народові якогось могутнього голосу, когось у духовій силі хоч би пророка Ісаї. У його часах старозавітній Ізраїль був теж близький неухильної руїни. Але пророк, невгаваючи, втішає і розважає своїх земляків у нещасті. Закликає покладатись у боротьбі за справедливість; у борні з ворогами не на людських союзників, а надіятись єдино на допомогу Божу. Бо це Він — Усевишній Господь дасть усім тим, що стримують руки від усяких злих вчинків — ім'я вічне, що не загине.

І тут саме втискається промінчик надії, що може таки не пропаде безславно. Може ворогові не вдасться затерти пам'яті і сліду по нас. Бо Бог охороняє своєю силою тих, які вміють схилити перед ним голову, які вміють зігнути в молитві коліно.

Але чи вміємо? Чи хилимо голову, чи молимось? Чи вміють схилити голову перед Богом у покорі й у послусі Божим велінням наші провідники? Ті, що мають визначні позиції, чи ще визначніші претенсії, що не є в повному примиренні з Богом, у примиренні зі своїм ближнім, не мають духової сили для того, щоб вести, щоб керувати життям збірноти.

Тож якраз тут, оглянувши понуру ситуацію довкола нас, починаємо розглядати відносини серед нас.

Вистачить взяти до рук кілька чисел українських газет того чи іншого партійного згущення, щоб прийти до висновку, що це тло, тло серед нас — понуре і відпихаюче. І ніяк не сприятливе для здвигнення, символічно висловлюючись звисоченого монументу українському християнському тисячоліттю. Суперечки, нісенітниці, підозри, дрібничковість, амбіціонерство — тому немає кінця. Пересадна активність, яка зводиться в більшості до гомінких кличів, до недбайливо підготованих акцій у розрахуванні на галасливий, але безвартісний зовнішній ефект, не сприяє духовому ростові нашої спільноти. Не створює чесного змагу за краще, за ліпше, за корисніше, за мудріше, а викликає заздрість, знесилюючу конкуренцію. Чи не варто трохи успокоїтись, зупинитись, подумати і... помолитись? Чи не добре було б одному опонентові не відповідати на атаки другого, не дочути образи, простити, робити своє добре діло? Чи таке поступування не було б першим кроком до конструктивної діяльности?

Роки й місяці проминають швидко. З чим стане наша діяспора перед неповторним 1988 роком? Як дуже хотілось би славити відвічного і нашого тисячолітнього Христа-Спасителя одними устами. Як дуже хотілось би, щоб у кожного, кожної з нас було глибоке переконання в тому, що Христос — осередок нашого життя, особистого й збірного, а не моя, чи твоя, чи його релігійна, православна, чи католицька опінія, чи яканебудь патріотична партійна, політична, чи громадська концепція.

Христос — осередок усього! Але для вух політиків, діячів, що все міряють та важать лише силами свого спекулятивного мозку, недобачаючи відвічних Божих правд, Божих настанов, Божого порядку, такий підхід до розв'язки звучить наївно, спрощено, нереально. Одначе всупереч їхнім секулярним розумінням, залишається в світлі історичного досвіду факт, що лише в Христі — блеск і слава та зміст нашого християнського тисячоліття.

Усвідомивши це, залишається лише одна трудність, яка зосереджується у відповіді на ключове питання: Чи є між нами Христос? Це зовсім легко пізнати по наших ділах. Приглянувшись тим ділам уважніше, не є трудно прийти до висновку: немає серед нас Христа.

Наша громадська, політична, а то й релігійна діяльність ведеться часто всупереч основним принципам Священного Писання. Наше особисте поступування не спирається на любові. Брак глибокої, всеобіймаючої, щирої любови брат до брата, брак неустанного шанування й сповнювання Божого Слова, ненависть відгородили нас від Божественного Спасителя. Чи можна говорити про тисячоліття християнства без Христа?!

Захмареною та загроженою є отже ціла панорама нашої зустрічі з другим тисячоліттям, яке повинно відкрити другу добу наших християнських традицій. Хочеться в чорній розпуці опустити руки. Ми не спроможні розв'язати наших проблем своїми власними силами. Де шукати порятунку?

Треба орієнтуватись не на власні сили, а на всемогучого Бога. Господь може навіть безнадійну ситуацію обернути в могутній тріюмф. Про те переконливо говорить майже кожний псалом, пророки, інші священні книги. Тож відтепер — повна, довірлива, чесна орієнтація на Бога. Такою саме постановою знайдемо ключ до відкриття торжественного святкування нашого християнського ювілею.

Закінчення на 5.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

На маргінесі програми „Різдво навколо світу"

Уже самий задум і плян улаштування Різдвяно-святкової зустрічі з колядковою програмою в УІА засобами представників різних народів, що з ними доводилось сходитись і допомагати їм у переселенні до ЗСА директорові Іміграційної дорадчої служби при Американській католицькій конференції та голові Комісії суспільної опіки УІА в Ню Йорку, Лідії Савойці, треба вважати оригінальним, цікавим і — евентуально — навіть корисним для розголосу українського імени. Можливо тому, що імпреза цього покрою — дуже складна і вперше виведена. По закінченні цієї зустрічі нововибраний президент УІА В. Назаревич висловився у розмові про неї, як про гідний спроби експеримент, бо як улаштувальники, так і публіка наша, а теж і чужа, таки дещо цікаве побачили, почули, а може дечого навіть навчилися із такої небувалої різдвяної оказії. Рівночасно експеримент чи досвідчення мусить бути і оправданням на деякі заскочення чи непередбачення в організації цієї імпрези. Ось, хоч би були побоювання, що публіки на вечорі буде обмаль. Тим часом напливло стільки народу, куди більше чужих, як своїх, що стало зовсім глітно і важко було порушитись у залях інституту. На ділі треба було або далеко більшого приміщення, або таки меншого числа відвідувачів.

Воно було б забагато в одній статті описувати докладніше цю цілу довжелезну і зрізничковану імпрезу з 21-го грудня 1983 року. Отже про зазнайомлення нашої спільноти з перебігом цього вечора, а саме, які представники американського чи іншого світу були там, як виглядали столи чи станки різних народів-учасників зустрічі, їхні національні справи, хто і як промовляв там, це справа заподання пресового представника самого УІА. Мені випадало би сказати дещо про, чи не найцікавішу імпрезу, власне про концертову частину вечора чи точки виконаної програми.

А програма була маратонська, і як, здавалось, безконечна. Бо коли на концерт повсюди вистане 16 пісень чи точок, то тут тих точок виведених представниками різних народів було 23 (три точки наприкінці відпали), а кожна мала дві, а навіть п'ять пісень чи танців. Отже було стільки точок, що вистало б на три концерти. Значить на другий раз треба конечно уважно і критично пересіяти намічені точки. А далі всі вони повинні бути не тільки на деякому мистецькому рівні, але і мусять бути короткі. Представники народів, що брали участь у програмі, повинні були виступити з одною або з двома короткими речами. Така контроля програми можлива тільки тоді, коли буде зроблена перед концертом проба, на якій треба все оглянути і почути. І ми тут не маємо на думці якусь ідеальну контролю над такою збірною програмою, що складається з виконавців різного віку і різнорідного мистецького приготування. Найважливіше це те, щоб не було просто нікудишніх точок чи виступів, що виглядали б на якусь примітивну імпровізацію. Для публіки це не легкий обов'язок витримати без перерви понад тригодинну програму; навіть, якби вона була дуже добра.

Передусім хотілося б було мати чергування точок так, як це було на машинописі програмки: поазбучно. Однак воно виявилось неможливим, головно з огляду на дітей. Не могли ж в'єтнамські діти (під букву „V") перечекати майже цілу програму. І взагалі дитячі виступи повинні були відбутись на початку концерту. Заповідачка програми Лариса Лорет (Кукрицька-Лисняк) гарно справлялась зі своїм завданням, оголошуючи чітко точки через мікрофон і виконавців різних національностей та, не гаючи часу, дбала про швидкі зміни виступів.

Може воно буде дещо доміжним на другий раз, коли звернемо увагу на найцікавіші чи найкращі, а теж найслабші речі програми. Без сумніву найефектовнішою точкою вечора був виступ і спів еспанських студентів із Толедо (Еспанія), в чорно-синіх історичних костюмах, блискучому гітарово-мандоліновому супроводі. Їздять вони по ЗСА, даючи концерти в коледжах. Очевидно, що їм легко було викресати зі себе успішну точку, вони ж бо майже щодня виступають і пописуються. Крім співу, їхня молодеча легкість, свобода і верва полонили слухачів. Наш невеличкий, камерний хор, зібраний для УІА А. Добрянським, складався майже зі солістів (Добрянський, С. Шкафаровський і інші), під рукою Т. Гринькова, при співучасті інструменталістів (Г. Стрілець, Н. Цибрівський і ін.), виконав колядку Гр. Сковороди „Пастушки милі" і Леонтовичівського „Щедрика". Навіть, як альти і тенори могли бути трішки міцніші, український виступ був поважний, стильовий і дуже успішний. Оригінальною точкою був польський виступ. Було це інструментальне тріо: скрипка, віольончеля і арфа. Колядки від них ми не почули (був польонез Огінського), але музиканти були добрі, особливо арфістка. Три професійні акордеоністи репрезентували Фінляндію. Їхні — теж не різдвяні точки — були заграні першорядно. Співали невеличкі хори словінців: чоловіки, а словаків: жінки. Слов'яни мають голоси; як ті, так і інші колядували

Закінчення на 5.

Іван Боднарук

У ДЕНЬ ЖІНКИ-ГЕРОЇНІ

Зовсім оправдано прийнято в нас відзначувати жінок-героїнь у лютому. Адже в тому місяці відмічуємо роковини найбільшої в нас жінки-поетеси й революціонерки духа Лесі Українки, в тому місяці загинула О. Басарабова, в лютому 1942 року ворог знищив велику поетку О. Телігу.

Багато наших дівчат і жінок полягли героїчною смертю в революційній боротьбі проти окупантів української землі, зокрема в підпільній службі ОУН і в рядах УПА. Геройською смертю загинули 500 наших сестер у Кінгірі під колесами московсько-большевицьких танків. Хто ж, крім нас, подбає про збереження пам'яті наших героїнь, які віддали своє життя, щоб народ жив вічно?! Ми бачили наше жіноцтво в рядах УВО, ОУН, УПА. У визвольних змаганнях нашого народу, як під совєтською, так і під польською займанщиною, всюди золотими літерами записані численні імена українських жінок. Кому з нас не краялося серце, коли читав про процес В. Біласа й Д. Данилишина й водночас сумні згадки про поведінку матері Данилишина чи сестри Біласа, які прощали їх на смерть, не пустивши сльози, і більше того, додавали їм сили вмерти за Батьківщину? В куті на судовій залі сиділа мати Данилишина й сумно усміхалася, дивлячись на свого сина, який забув у тій хвилині і про все земне і дочасне, а бачив лише Україну, матір усіх нас!

Дня 12-го лютого 1924 року поляки замучили в Бригідках Ольгу Басараб. Її геройство полягало в тому, що вона могла оминути мук і смерти, якби була назвала хоч одне прізвище членів УВО. Але вона зберегла надзвичайну силу духа й не видала нікого. Життя її не було довге, бо, маючи ледве 35 років, склала його на жертовнику Батьківщини.

Народилася вона в сім'ї о. Левицького. На 15-му році втратила батьків і разом із братом виховувались у свого дядька, теж священика. З його допомогою здобула середню освіту й виїхала на вищі студії закордон. В тому часі вийшла заміж за Дмитра Басараба, старшину австрійської армії, але скоро повдовіла, бо чоловік загинув на італійському фронті. Після катастрофи українських визвольних змагань Ольга працювала у Відні в Комітеті допомоги цивільному населенню, за що її відзначено міжнародною організацією Червоного Хреста. В 1923 році провід УВО назначив її головною зв'язковою між краєм і закордоном. Та праця була їй потрібна, щоб у зустрічі з людьми могла вести підпільну роботу. Скромна, здисциплінована, вихована в твердій школі сирітського життя, вміла виплекати в собі ідеал громадянки. Без пози й патосу, була втіленням ентузіязму, який не спалахував солом'яним вогнем, а горів постійним жаром. Скромна в мові і скупа в словах, речева у виміні думок, була ідеальною працівницею. Але поліція впала на її сліди й арештувала. Слідство вів відомий садист комісар Кайдан. Вартовий сторож признався, що за кожний раз після допитів Ольгу приносили скатовану й непритомну. Після чотирьох діб не витримала побоїв і закінчила життя. Страшна вістка про її трагічну смерть на віконній ґраті тюрми дісталася до її родини і приятелів, яким удалося вияснити таємничу смерть Ольги. Тіло її знайшли у спільній могилі й анатомічне дослідження виявило важкі пошкодження від побоїв.

Під прапором Ольги Басарабової ідуть ще й сьогодні нові борці, і незнана їхня рука щороку складає на її могилі китицю червоної калини. Кати замучили її, а потім повісили на ґратах тюрми. На стіні келії знайшли слова написані кров'ю: „Вмираю замучена, помста катам, помста! За кров, за смерть, за руїну верни нам, Боже, Україну!"

Вчинок польської поліції викликав велике обурення серед українського громадянства, а героїчне життя і смерть Ольги Басараб стали дороговказом української молоді на її життєвому шляху.

Минали роки, а український народ, розчленований різними окупантами, не припинював своєї боротьби за визволення. Не бракувало в тій боротьбі й української жінки. В лютому 1942 року німецьке ґестапо розстріляло талановиту поетесу Олену Телігу, членку ОУН. Народилася 1907 року в Петербурзі, де її батько Іван Шовгенів, був викладачем технічної школи. Мав троє дітей: двох синів і дочку Олену. Батько був родом із Слав'янська, а мати походила із старого священичого роду на Поділлі. В дитинстві часом виїздила Олена на Харківщину. В Петербурзі ходила до школи, а вдома ґувернантка вчила її німецької і французької мов. Не мала майже українського товариства, а все ж українська стихія притягнула її і старшого брата, Андрія, до нашого народу. Молодший брат Сергій почував себе росіянином і писав російські вірші та був членом російських літературних гуртків у Празі. В 1917 році родина переїхала до Києва й батько працював в українському уряді. Разом із нашим урядом

Закінчення на ст. 6.

ДЖОРДЖ ОРВЕЛЛ ЗВЕРТАВСЯ ДО УКРАЇНЦІВ ПЕРЕДМОВОЮ

II.

Ці переслідування в Еспанії йшли поруч з великими чистками в СССР і були лише їх відгомоном. Суть обвинувачень — (а саме: змова з фашистами) була тут і там однакова; коли йшлося про Еспанію, я мав повні основи знати, що ці обвинувачення неправдиві. Увесь цей досвід був для мене цінною наукою: він показав мені як легко тоталістичній пропаґанді керувати опінією освічених верств у демократичних країнах.

Ми обоє з дружиною були свідками, як невинних людей кидали у в'язниці тільки тому, що їх запідозрювали в неправовірних почуваннях. А повернувшись в Англію, ми побачили, що порівнюючи розсудливі й добре інформовані обсерватори вірять у всякі неймовірні оповідання про змови, зраду та саботажі, про які інформувала преса з московської судової залі.

Я тоді збагнув, ясніше як до того — неґативний вплив Совєтського міту на західній соціялістичний рух.

Та тут варто спинитись і окреслити моє становище до совєтського режиму.

Я ніколи не був у Росії і знаю про неї тільки те, що можна довідатись, читаючи книжки та часописи. Коли б навіть (уявімо це собі) я мав силу, я не бажав би собі втручатися у совєтські внутрішні справи; я не засуджував Сталіна та його прибічників тільки за те, що вони, мовляв, стосували варварські та недемократичні методи. Воно зовсім можливе, що в тамошніх обставинах вони не могли діяти інакше, навіть коли й у них були добрі наміри.

Та мені незвичайно залежить на тому, щоб люди на Заході Европи побачили совєтський режим таким, яким він є. Більш-менш від 1930 року я не бачу жадної ознаки, що СССР дійсно поступає в напрямку чогось, що можна б обосновано назвати соціялізмом, зате я помічаю дуже багато ознак, що СССР перетворився в ієрархічне суспільство, де володарі мають не більше причин відректися від влади, як яканебудь інша панівна кляса. Назагал робітники та інтеліґенти у країні такій, як Англія, не розуміють, що СССР сьогодні зовсім інший, як у 1917 році, частково тому, що не хочуть цього зрозуміти (себто тому, що хочуть вірити, що насправді соціялістична країна десь таки існує), а частково також тому, що відносна свобода і мирність їхнього життя робить тоталізм для них незрозумілим.

Не треба думати, що Англія — справжня демократія. Це капіталістична країна з великими клясовими привілеями та (навіть зараз, після війни, що підвела всіх під одну мірку) поважними різницями щодо багатства. З другого боку, це країна, де люди вже живуть сотні років укупі і не знають громадянської війни, де закони відносно справедливі, а вісткам і статистикам можна, порівнюючи, йняти віри, і, нарешті, — де мати опозиційні погляди та висловлювати їх прилюдно не зв'язане з небезпекою. У цій атмосфері середня людина не має дійсного зрозуміння, що таке концтабори, масові депортації, ув'язнення без процесу, цензура преси тощо. Коли вона читає про події в країні такій, як Совєтський Союз, вона перекладає все на мову англійських уявлень і не враховує безсоромної забріханости тоталістичної пропаґанди. Аж до 1939 року, а може ще пізніше, більшість англійського народу неспроможна була розгадати суті нацистівського режиму в Німеччині, а, коли йдеться про совєтський режим, — вони у великій мірі оманені й досі.

Це заподіяло поважну шкоду соціялістичному рухові в Англії, а посередні наслідки такої настанови для англійської закордонної політики — жахливі. На мою думку, ніщо так не привело до перекручення давнього, спертого на однаковому всюди розумінні поняття соціялізму, як погляд, що Росія — соціялістична країна, і що кожен вчинок володарів Росії заслуговує вибачення, коли не наслідування.

Тимто за останніх 10 років у мене виробилось переконання, що, коли хочемо відродити соціялістичний рух, то знищення совєтського міту є необхідною передумовою для цього.

Незабаром після повернення з Еспанії прийшло мені на думку виступити проти совєтського міту, вживаючи казкової форми, доступної майже кожному читачеві, і що легко можна б перекласти на чужі мови. Такі міркування, трохи неясні, приходили мені вже від деякого часу в голову, коли одного дня (жив я тоді якраз у малому селі) я побачив як малий, може десятилітній, хлопець гнав по вузькій доріжці величезну їзджалу коняку та лупцював її, як тільки вона хотіла звертати у бік. Мені майнуло крізь голову, що, коли б тільки оці тварини усвідомили собі свою міць, ми не були б в силі над ними панувати, та що людина визискує тварин майже так само, як багаті кляси визискують пролетаріят.

Продовжуючи прогульку, я взявся перекладати теорію Маркса на мову тваринячих понять. З тваринячої точки погляду, міркував я, клясова боротьба між людьми — чиста омана: коли треба визискувати тварин — усі люди в союзі між собою. Правдива боротьба йде між тваринами й людьми. Здобувши таку вихідну точку, не важко було побудувати казку. Я не записував її аж до 1943 року, бо інша праця завжди віднімала в мене час. Вкінці я включив у неї деякі події, наприклад конференцію в Тегерані, що тим часом відбулася; проте, головні нариси оповідання були чітко накреслені в моїй уяві ще за шість років до їх літературного опрацювання.

Не хочу писати коментаря до оповідання; коли воно само по собі незрозуміле, то є це літературний неуспіх. А втім я хотів би підкреслити дві точки. Ось перша: окремі епізоди, хоч і назагал переспівують історію революції, не тільки спрощені, а й поперемішувані під хронологічним оглядом. Це було необхідно для симетричної побудови оповідання. На другу точку більшість критиків не звернули уваги, може тому, що й я сам не поклав на неї відповідного натиску. Багато читачів закрили книжку під враженням, що вона кінчається цілковитим помиренням між свиньми та людськими істотами. Та не такий був мій намір — навпаки, я нарочито закінчив оповідання гучною бучею. Писав я безпосередньо після Тегеранської конференції, що, як усі думали, встановила ліпші відносини між СССР та Заходом. Я особисто не вірив, що ті дружні відносини довго потривають. І, як виявилося, не дуже помилявся.

Не знаю, чи треба мені ще щось казати. Коли ще хто бажає собі подробиць про мене, добавлю, що я удовець і

Закінчення на 5.

ПРОТОКОЛ

РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА СОЮЗІВЦІ В ДНЯХ ВІД 5-го до 11-го ЧЕРВНЯ 1983 РОКУ

(8)

7. ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ

(Продовження)

Інж. С. Куропась сказав, що багато головних радних говорили у своїх звітах, що немає згоди. Треба б поробити всі заходи, щоб ця згода знову запанувала. Головний радний з Канади В. Дідюк пригадав присутнім, що УНСоюз був покликаний до того, щоб ту згоду і братерство ширити поміж членами і також у всій українській громаді. Але, на його думку, В. Дідюк не мав рації, коли у своєму звіті написав, що УНСоюзові в Канаді відібрано право громадянства. З таким твердженням він не погоджується і вважає, що таке твердження не повинно б бути публіковане у „Свободі".

Відносно резиґнації д-ра А. Лозинського з посту головного радного сказав, що він зробив це дуже необдумано, бо бути головним радним УНСоюзу є великою честю — про що він напевно знає.

Відносно того, що число членів УНСоюзу не зростає, сказав, що немає достатньої пропаґанди. „Свобода" присвячує на своїх сторінках багато місця ріним справам — найменше УНСоюзові, якого вона є офіціозом. Теж платня організаторів членів є мала і не є засхочуюча для молодих осіб. Курси українознавства на Союзівці були колись доброю реклямою для УНСоюзу. Тепер вони вже не відбуваються.

Є. Іванців запитався головного предсідника, які були висліди з встановлених на останньому надзвичайному засіданні Головного Уряду, що відбулося у вересні 1982 року на Союзівці, шести точок, які мали б бути допоміжні в організаційній ділянці.

Т. Максимович сказав, що маямський Відділ УНСоюзу є сильний, добре працює і розвивається. У їхній громаді дуже багато говориться про єдність, але часто ті самі, які про ту єдність говорять, діють цілком протилежно. Порівняв вибір делеґатів на 30-ту Конвенцію УНС, що були вибрані в кожному Відділі леґально, і делеґатів, яких вибрано на XIII Конґрес УККА.

Д-р М. Куропась на вступі заявив, що він є до певної міри задоволений, що д-р А. Лозинський зрезиґнував, бо ті чотири роки, на протязі яких він з ним співпрацював, не справляли йому нічого іншого, як тільки прикрість. Але з другого боку йому соромно, коли він чує від деяких членів Визвольного Фронту, головно від тих, яких він шанує і поважає, розмови, і то щирі, про єдність, про любов, про братерство. Він переконаний, що вони мають рацію, але рівночасно йому прикро, що вони дуже часто помиляються. Сказав, що Визвольний Фронт непотрібно робить собі ворогів своєю примітивною засадою: „хто не з нами — той проти нас". Чому не змінити її на здорову засаду: „хто не проти нас — той з нами". Сказав, що він, як тут народжений, не знав, що означає слово „бандерівці" аж до часу, коли почали приїздити нові еміґранти. Його батько і він сам були і дальше залишаться націоналістами-українцями, але поведінка членів Визвольного Фронту насторожила його і його батька до них. Багато українців вважає бандерівців „гробокопателями" української громади. Коли бандерівці не змінять своєї тактики і засади, яка є побудована на ненависти, то громада перестане взагалі їх шанувати. Доказом тієї глибокої ненависти були слова , що їх сказав д-р А. Лозинський, уступаючи з посту головного радного. Ця сама ненависть, яку можна б назвати патологічною, проявлялась в нього на протязі останніх 5 років його членства в Головному Уряді УНС.

Д-р І. Флис подав, що на 29-ій Конвенції, яка відбулася в Піттсбурзі, він голосував за д-ром Лозинським, бо покладав на нього великі надії. На жаль, його сподівання не здійснилися.

Відносно того, що А. Лозинський нарікав, що коли його запросили з промовою до Ню Брітен, як відпоручника Екзекутивного Комітету УНС, Екзекутива, а радше він, головний предсідник, не погодився на те, сказав, що Екзекутивний Комітет поступив правильно, бо А. Лозинський не є членом Екзекутиви і не може в її імені промовляти. Екзекутива повідомила про це Бідділ у Ню Брітен і вони радо погодилися на зміну — на представника Екзекутивного Комітету.

Те, що А. Лозинський закидає Митрополитові Української Православної Церкви Мстиславові, що він ділить громадян на добрих і злих є досить натягнене, бо саме члени середовища, до якого належить А. Лозинський, під час відвідини у Митрополита Української Католицької Церкви Степана у Філядельфії порівняли себе до янголів, а членів опозиції до дияволів. Їм завжди здається, що вони мають 100 або 150-відсоткову рацію, а друга сторона цілком тієї рації не має.

В дальшому сказав, що А. Лозинський критикує „Свободу" за її статті, бо вони, на його думку, є односторонні. А що ж тоді говорити про статті, які появляються у „Національній Трибуні" — чи ж вони не є більш, як односторонні?! А дальше, А. Лозинський, як провідник бувшої т.зв. „одинадцятки", з якої на 30-ій Конвенції тільки чотирьох переобрано, не повинен був їх завести і зрезиґнувати. Йому, головному предсідникові, дійсно шкода, що А. Лозинський зрезиґнував, але видно, що він рішився на такий крок тому, щоб краще працювати для своєї партії і не мати зв'язаних рук членством у Головному Уряді УНСоюзу.

Кінчаючи своє слово сказав, що все, що він робив, він робив це як предсідник УНСоюзу. На протязі 25 років він провадив на Другій евеню в Ню Йорку адвокатську канцелярію, яку тепер перебрав А. Лозинський, і ввесь час жив у великій приязні з українською громадою. Ці непорозуміння, що тепер заіснували, не сталися з його вини. На XIII Конгресі УККА він очолював делеґацію УНСоюзу і виразно попередив членів Визвольного Фронту, що коли вони намагатимуться перебрати провід УККА, члени делеґції УНСоюзу вийдуть з Конґресу. Ще раз підкреслив, що йому шкода, що так сталося, але в цьому не було його вини.

На цьому ведучий нарадами д-р М. Куропась закрив пополудневу сесію.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД

Вівторок, 7-го червня 1983 року

Рання сесія — год. 9:30 рано

Наради відкрив **головний предсідник д-р І. Флис**. Він привітав кооптованого до Головного Уряду УНС Романа Татарського і представив його присутнім. До слова попросив головного організатора Степана Гавриша, щоб подав присутнім усі заслуги, які має для УНСоюзу Роман Татарський.

С. Гавриш сказав, що Роман Татарський вступив у члени УНС зразу після приїзду до Америки. У 1972 році, коли в Дітройті відбувалася організаційна декада, Р. Татарський став працювати для УНС, а в 1973 році його обрано на секретаря великого 94-го Відділу. І вже в тому році він приєднав 80 членів, у 1974 — 70 членів, 1975 — 51 члена, 1976 — 56 членів, 1977 — 43 члени, 1978 — 95 членів, 1979 — 44 члени, 1980 — 53 члени 1981 — 45 членів, 1982 — 45 членів. Він є на протязі 10 років членом Клюбу Заслужених Союзовців і за той час він збагатив УНСоюз на 582 нові члени. С. Гавриш підкреслив, що Р. Татарський забезпечує членів на поважні суми. Висловив надію, що за допомогою Р. Татарського Детройтська Округа матиме гарні здобутки, що видатно допоможе цілому УНСоюзові. Поґратулював йому з приводу вибору його на той пост і попросив про співпрацю.

Статутове заприсяження Романа Татарського на головного радного УНСоюзу перевів інж. Степан Куропась.

Р. Татарський заявив, що йому дуже приємно працювати в УНСоюзі і його праця буде спрямована виключно для добра і росту УНСоюзу. Подякував за вибір.

Головний предсідник передав провід нарадами **д-рові М. Куропасеві.**

Д-р М. Куропась подав, що згідно з порядком нарад, слідуватимуть відповіді на запити.

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТИ

В. Дідюк відповів інж. С. Куропасеві, що коли він сказав, що УНСоюз втратив право громадянства в Канаді, то мав на думці те, що українці в Канаді перестають цікавитись УНСоюзом і починають про нього забувати. Це є його особиста опінія і він написав це в своєму імені.

Відносно святкування 90-річчя УНСоюзу сказав, що до цього треба було вже приготовитися і назначити дату і спосіб святкування.

На твердження д-ра М. Куропася, що бандерівці вважають, що „хто не з нами, той проти нас", сказав, що кожна правда має два кінці, бо як хтось є проти когось, то він не є з ним.

На кінець запитався, які є висліди з тих 6-ох точок, які були встановлені на підставі проєкту Джеймса Балу.

Проф. Т. Шмаґала на вступі сказав, що дуже заохочуючим і будуючим для звітодавця є свідомість, що його звіт читають.

Інж. С. Куропасеві, на його питання відносно побудови на Союзівці дому для старших союзовців сказав, що справа почала бути актуальна ще перед сімома роками. Він брав у цьому активну участь, бо в тому часі він був пов'язаний з державними кругами у Вашінгтоні. Це було ще тоді, коли Йосиф Лисогір був головним предсідником УНС. Проєкт побудови дому для старших, разом із аплікацією на федеральну фінансову допомогу, він предложив відповідним чинникам у Вашінгтоні. Подібні аплікації внесено для Союзівки і на побудову дому для старших у Клівленді. Всі ці аплікації були відкинені. Під цю пору немає виглядів, щоб одержати федеральну фінансову допомогу на побудову дому для старших віком союзовців. З огляду на те рішено, що можна тільки будувати кондомініюм, на будову якого зложать гроші ті, які схотять бути його співвласниками та жити в ньому. Другою проблемою цієї справи, це знайти землю, яка була б пригожа для цього будинку. Біля церкви була земля, але показалося, що до неї немає відповідного доїзду, а теж і сама земля не була пригожа на побудову дому для старших. Під цю пору найважливішим завданням є знайти відповідний ґрунт, який надавався б на побудову цього дому.

Д-р Анна Чопик запропонувала, щоб те, що сказав Т. Шмаґала, списати і вислати голові сеньйорів, щоб вони знали, що УНСоюз робив і дальше робить заходи, щоб такий дім побудувати.

Мгр І. Геврик у відповідь на питання В. Дідюка, чи УНСоюз повинен брати участь у політиці, сказав, що УНСоюз брав учать у політичному житті вже тоді, коли на світі не було ще ані В. Дідюка, ані його. Вже тоді „Свобода" на своїх сторінках писала статті в обороні українського народу. А члени Екзекутиви УНС, такі, як Мурашко, Галичин, Лисогір, робили різні акції у Вашінгтоні в обороні переслідуваних в Україні. На його думку, УНСоюз, як найбільша та найбагатша українська установа, повинен продовжувати таку політику.

Д-р Н. Олесницький на питання В. Дідюка, чи Екзекутива мала право скласти того роду заяву, яка появилася 9-го квітня ц.р. у „Свободі", і чи та заява була правосильна, сказав, що на підставі статуту УНС (параграф 47 — стор. 43) Екзекутива мала право таку заяву скласти, її підписати і проголосити, і вона є правосильна.

С. Гавриш на вступі заявив, що він, як досвідчений союзовий працівник, твердить, що без добрих організаторів і відданих союзових секретарів організаційна праця УНСоюзу не може бути успішна. З огляду на те, він шукав за організаторами, постійно появлялися у „Свободі" оголошення-пошукування за професійними продавцями забезпечення, розпитував за ними по Округах і просив головних радних шукати за такими. Перший, що зголосився, прочитавши оголошення у „Свободі", був чоловік українського походження з Алтуна, Па., який працює для Лютеран Ассосієйшен. Він приїхав до Головної Канцелярії УНС, познайомився з родами забезпечення, які має УНСоюз, і погодився працювати на „парт тайм" для УНСоюзу. По якомусь часі він у телефонічній розмові сказав, що в його околиці є велике безробіття і він не має змоги продавати забезпечення. З Канади були зголосилися два, кандидати на організаторів — один з них був пов'язаний з телевізійною станцією і намовляв дати на тій станції союзове оголошення — ціна $1,800 за кілька хвилин. Він сам не був членом УНСоюзу і дотепер ще ним не став. Другий молодий чоловік теж був приїхав до Головної Канцелярії. Він сам має своє забезпеченеве підприємство в Канаді і погодився працювати для УНС. Організаційний Відділ вислав листи до всіх Відділів Округи Торонто і Ніяґари з повідомленням, що п. Колтало є представником УНС на ті Округи. Він забезпечив себе і свою дружину в УНСоюзі і на тому закінчилася його праця в УНСоюзі. В грудні 1982 р. затруднено на працю Ігоря Жупника, уроженця Відня, який володів трьома мовами — українською, англійською і німецькою. На протязі місяця грудня його впроваджувано в працю, познайомлюючи з родами грамот і способом їх продажу. Він працював в УНСоюзі до кінця травня 1983 р., забезпечив за той час біля 10 членів і його звільнено з праці.

У листопаді 1982 р. прийшов до Головної Канцелярії разом з д-ром Н. Олесницьким, молодий фахівець забезпечення, який обіцяв допомогти в організаційній ділянці. Він сказав, що кляс забезпечення, які має УНСоюз, не можна порівнювати до тих кляс забезпечення, що мають комерційні установи, і тому УНСоюз не може затруднювати таких працівників, яких мають комерційні установи. Він приходив до Головної Канцелярії декілька разів і під цю пору приготовляє для УНС різні матеріяли. Він зобов'язався підшукати для УНС в найближчому часі двох професійних продавців забезпечення, які ходили б разом зі секретарями і продавали забезпечення.

Відносно Дж. Балу, який був приготовив своє звідомлення і аналізу праці УНСоюзу, сказав, що він є добре обізнаний з системою праці і проблемами братських союзів.

У міжчасі був зголосився на працю в Організаційному Відділі молодий українець, мешканець Джерзі Сити. Він був затруднений у Пруденшел Іншуренс Компані і хотів змінити працю. Але не хотів ходити по домах і забезпечувати членів, а хотів працювати тільки в Головній Канцелярії.

В. Сохан на вступі сказав, що він порозумівся з п. Уляною Дячук і відповідатиме скоріше тому, бо його відповіді доповнятимуть ті справи, які порушив головний організатор С. Гавриш.

На питання В. Дідюка, чому деякі члени згрошевлюють свої грамоти, відповів, що головною причиною є економічна ситуація. Екзекутива старається поборювати ці намагання згрошевлювання і пропонує тим членам позички на підклад їхніх грамот. Дуже часто це вдається. У більшості випадків проблема лежить не в одержанні грошей за грамоту а в тому, щоб позбутися обов'язку вплачування вкладок за грамоту, головно тоді, коли дана особа втратила працю. Були й такі, які згрошевлювали свої грамоти з політичних причин — в минулому році було таких 30-35, а в цьому 10-15; були теж такі, що не хотіли платити підвишки за „Свободу". Але в порівнянні до понад тисячі згрошевлених грамот — політичні згрошевлювання були тільки малою частиною цих втрат членів.

На питання відносно відмічення 90-ліття „Свободи" сказав, що воно припадає у вересні ц.р. і вірить, що буде гідно відмічене.

На питання Ґеновефи Жеребняк, чому зрезиґновано з послуг Дж. Балу, сказав, що так не є. Він закінчив намічений проєкт праці, зробив висновки, копію яких усі одержали, а у вересні розглянено 6 найважливіших точок, що він запропонував як пріоритети. При цьому вирішено покористуватися порадами молодого і досвідченого в комерційних забезпеченевих справах фахівця, якого поручив Екзекутиві д-р Н. Олесницький. Вони оба себе доповнюють, бо Дж. Балу має великий досвід у справах братського забезпечення, а цей молодий фахівець у комерційному життєвому забезпеченні. Екзекутива не завжди згідна з думками цього молодого фахівця, але все ж таки він вніс дещо нового в пляни нашої забезпеченевої та організаційної ділянки. Між іншим, він зладив оцінку наших грамот забезпечення та пропозиції впровадження в нас нових родів забезпечення. У міжчасі відійшов з праці в Коннектикат Дженерал українець Павло Малиновський і йому дали ми переглянути ці пропозиції нових плянів забезпечення, щоб він дав нам свою оцінку.

Три тижні тому зайшов до нашої Головної Канцелярії Ричард Смит, старший і досвідчений фахівець братського забезпечення та взяв від нас для перегляду й оцінки таблиці вкладок і зворотних вартостей наших грамот. Він знова ж переглянув їх та заявив нам, що вони є дуже добрі і конкуренційні. Такі різні оцінки ми одержали, але і доброю оцінкою наших грамот ми не вдоволилися, бо ми хочемо дати нашому членству щось нового.

Ми вже раніше почали заходи для введення нових родів забезпечення і змін у теперішніх наших грамотах забезпечення, а то ревізію вкладок за акцидентові грамоти, як також обниження вкладок за грамоти термінового забезпечення кляс Т-5 і Т-10. Будемо старатися ці зміни ввести в життя ще в цьому році. Опісля будемо старатися ввести в нас нові роди забезпечення, як термінове забезпечення із підвищуваними щорічно вкладками "renewable term", пенсійне забезпечення і додаткове термінове забезпечення та додаткове забезпечення звільнення від вкладок на випадок непрацездатности.

Від часу 30-ої Конвенції, згідно з її рішенням, ми підвищили організаторську нагороду за аплікації на $500 забезпечення із $5.00 на $7.50. Ми виготовили плян акції подвоєння суми забезпечення членів без вимоги лікарських оглядин і цю кампанію провів з успіхом наш Організаційний Відділ. Скористало з цієї нагоди 550 членів УНСоюзу, в більшости старші віком, які подвоїли своє забезпечення новими грамотами переважно кляси „даблю" з вкладками платними впродовж цілого життя.

Ми вже також перевели підвишку передплати „Свободи", яку затвердили делеґати 30-ої Конвенції. Це не було легкою справою, бо треба було змінити вкладки всім членам, які передплачують „Свободу" з вкладками, а їх було 8,600. Ці зміни треба було перевести на виказах і в картотеках та вислати повідомлення про ці підвищені вкладки. Були з цим получені різні проблеми, було навіть кільканадцять членів, які відмовилися від членства.

З днем 1-го січня 1983 року ми підвищили вікові межі для забезпечення на вищі суми без лікарських оглядин. Так до 40-го року член може забезпечитися без лікарських оглядин на $50,000, до 45 р. на $25,000, до 50 р. на $10,000, до 55 р. на $5,000, до 60 р. на $3,000 та до 65 р. на $1,000.

Під цю пору працюємо над знижкою вкладок для грамот акцидентового забезпечення, як також вкладок для грамот термінового забезпечення кляс Т-5 і Т-10. Вслід за цим будемо працювати над ревізією вкладок всіх інших наших грамот забезпечення. Ця ревізія (зменшення вкладок) буде зв'язана із змінами зворотних вартостей, дивіденд і навіть організаторських винагород. Щойно після введення та апробати всіх цих змін у нашому діловодстві зможемо видати нову книжку вкладок і зворотних вартостей — „рейт бук".

Вже довший час ведемо переговори в справі впровадження компюторів у Головній Канцелярії для більшої механізації праці в Рекордовому та Фінансовому Відділах. В тій цілі члени Екзекутиви перевели цілий ряд розмов-зустрічей з представниками різних фірм, як теж відвідували ці фірми, щоб запізнатися з їхніми компюторами. Коли все піде добре, то УНСоюз почне впроваджувати ці компютори весною 1984 року.

Уляна Дячук на запит д-р Анни Чопик у справі стипендії ім. Романа Слободяна сказала, що цей фонд складається в більшости з грошей, які зложила родина Покійного на стипендії його імени, що виносить $6,800. Гроші є ульоковані в бондах і приноситимуть $750 річно, що буде вжите на стипендію. В цьому році Стипендійна Комісія призначила вже стипендію імени Романа Слободяна та старатиметься кожного року давати стипендію його імени.

В дальшому сказала, що на надзвичайних нарадах Головного Уряду минулого вересня 1982 р. одним з пунктів, які були намічені для розгляду Екзекутиви було, як позбутися надвишки резерви і намітити в цьому напрямі відповідні пляни, а друге — справа прямого збирання членських вкладок. Пряме збирання вкладок не є згідне зі статутом, який зобов'язує. Статут каже, що вкладки збирають секретарі і пересилають їх до Головної Канцелярії УНС. Але це не означає, що не треба робити плянів на майбутнє, бо під цю пору всі більші братські забезпеченеві організації перейшли на пряме збирання вкладок.

УНСоюз докладно інформувався, який вплив це мало на розвиток їхньої організації — початково були з тим проблеми, бо не є так легко перевести це в життя. Зчасом вони перебороли всі трудноші, втратили деяке число членів, але пряме збирання вкладок дало їм змогу мати безпосередній контакт з тереном, що у великій мірі допомогло їм розбудувати свою організацію.

З уваги на те, що УНСоюз має на меті перейти на пряме збирання вкладок, він старається завести повний адресар своїх членів, який є конечний для прямого збирання вкладок. В тій цілі Головна Канцелярія УНС звернулася до секретарів, але дуже мало секретарів погодилося надіслати адреси членів їхніх Відділів. Під цю пору Головна Канцелярія має біля 12,000 адрес, на які висилається прямо дивіденди. Для втримання контакту з членами є конечним мати їхні адреси : над цим працює Головна Канцелярія.

Говорячи про справу нагромадженої резерви, гол. касир Уляна Дячук сказала, що УНСоюз, як забезпеченева установа, яка є контрольована стейтовими забезпеченевими чинниками, не має права роздавати резерви так, як УНСоюз хотів би. Щоб могти вжити більшу суму резерви, треба мати на це дозвіл від забезпеченевого уряду. УНСоюз інвестував у своєму будинку $8,400,000. Згідно зі законом, братські організації не мають права інвестувати в реальностях. Їхньою власністю може бути тільки та реальність, де приміщується Головна Канцелярія. І тому, що УНСоюз має в Українській Будівлі свою Головну Канцелярію, забезпеченевий уряд дивиться на це крізь пальці. При тому вони кажуть, що УНСоюз не занимає для своєї канцелярії цілого будинку і дозволяють йому льокувати в цьому будинку тільки таку резерву, яка рівняється 10 відсоткам майна УНСоюзу.

В дальшому сказала, що УНСоюз плянує перевести діловодство на компютори. Це буде коштовне, як теж розбудова Організаційного Відділу. Теж коштовним буде впровадження нових кляс забезпечення. Тому, на її думку, всю резерву, яку має УНСоюз, повинен використовувати на його розбудову.

Перерва — 15 хвилин.

Гльорія Пашен, відповідаючи В. Дідюкові на його запит, яка є користь з фільму „За стерном долі", сказала, що після показу того фільму до неї звернулися дві учительки середніх шкіл із запитом, чи вони могли б дістати той фільм, щоб показати його учням. На її думку, одним із завдань УНСоюзу є поширювати інформації про Україну і українців. Ті, що бачили згаданий фільм, були ним дуже зворушені; на її думку, він може бути дуже допоміжним при організуванні членів.

Головний радний Теклі Мороз відповіла, що згідно зі статутом УНС, до обов'язків заступниці гол. предсідника належить репрезентація УНСоюзу. Свою відповідь вона повторила англійською мовою.

Олена Олек-Скатт піддержала твердження заступниці головного предсідника і своєї передбесідниці, що фільм „За стерном долі" є дуже цінний і його треба пропагувати.

Д-р М. Куропась долучився до його передбесідниць і сказав, що згаданий фільм треба використовувати як добру пропаганду для УНСоюзу, показуючи його в школах, на різних зібраннях і т.п. На його думку, це дуже цінний набуток, що під цю пору має УНСоюз. Сказав, що чікаґська публічна бібліотека звернулася до нього з пропозицією закупити копію згаданого фільму, як теж різні організації висловлювали зацікавлення фільмом.

Ґеновефі Жеребняк, на її запит у справі фахівця забезпечення, що його зв'язав з УНСоюзом д-р Н. Олесницький, відповів, що він є спеціялістом комерційного забезпечення і УНСоюзові є важко погодити його пропозиції змін зі засадами, на яких УНС є побудований і діє як братська забезпеченева організація. У деяких своїх пропозиціях цей фахівець взорувався на звідомленні і рекомендаціях Дж. Балу. Однак фратерналізм різниться від комерційности і це треба брати до уваги.

Відносно того, що різні люди різно говорять про УНСоюз — одні називають його політичною організацією, інші громадською, ще інші виключно забезпеченевою — сказав, що кожна організація повинна проаналізувати свої цілі і завдання, винести рішення і згідно з цим поступати. Від того часу, коли майже 95 відсотків українців-поселенців працювали в копальнях, часи змінилися — українці працюють уже у різних відповідальних професіях, а рівночасно з тим зміняються завдання, задля яких тепер існує і працює УНСоюз.

В дальшому пригадав пораду Дж. Балу, щоб зладити для секретарів відповідний підручник, який допомагав би їм у праці. Підкреслив, що він особисто не вірить в те, щоб цей новий фахівець забезпечення міг багато допомогти в організаційному розвитку УНСоюзу, як це твердить д-р Н. Олесницький.

Й. Лисогір запитався, чи д-р Н. Олесницький одержав до вгляду звідомлення Дж. Балу.

Уляна Дячук відповіла, що він одержав повне звідомлення Балу.

Д-р М. Куропась попросив до відповідей головного предсідника.

Д-р І. Флис подав по пунктах, що було зроблено зі завдань зібраних у 6-ох пунктах на надзвичайному засіданні Головного Уряду у вересні 1982 року, а то:

а) цілі організації — Екзекутива працює згідно з вказівками статуту УНСоюзу і виконує завдання 90-літнього існування УНСоюзу, тобто те, чого вимагає історія УНСоюзу.

б) намагання, щоб організувати молодших проспектів на забезпечення все були одним з найважливіших завдань УНСоюзу і дальше є. Але це не приходить так

легко. Забезпечення продається всім тим, хто має право на нього і, на жаль, більше між ними є старших віком проспектів. З метою, щоб концентрувати продаж забезпечення на молодших проспектах (21-40 років життя) Екзекутива запросила згаданого вже молодого фахівця, щоб він допоміг у тому своїми порадами.

Підкреслив, що Екзекутива не відпустила Дж. Балу. Його звідомлення Екзекутива бере дальше до уваги — Балу є знавцем братського забезпечення, але він дуже повільний у своїй праці. Нового фахівця прийнято для спеціяльного завдання.

Ще раз підкреслив, що Екзекутива бере до уваги тих 6 пунктів і вже дещо зроблено в тому напрямі.

Один із згаданих пунктів рекомендує, щоб прийняти на працю директора продажу забезпечення. Сказав, що Екзекутива дуже радо прийняла б на працю таку особу, але дотепер не вдалося знайти такого. У справі братської діяльности, якою займається Марта Кордуба під наглядом Уляни Дячук, сказав, що вона старається працювати в тому напрямі і це, що вона робить, є більше, якщо б у тому напрямі нічого не було зроблено.

Неоприділені фонди УНСоюз повинен використати на побудову дому для старших віком союзовців.

Відносно безпосереднього вплачування вкладок до Головної Канцелярії сказав, що в 1979 році була покликана спеціяльна Реорганізаційна Комісія, яка відбула на протязі каденції декілька засідань і намітила дуже добрі пропозиції, які в більшости покривалися з пропозиціями Дж. Балу.

Підкреслив, що заступниця головного предсідника Ґльорія Пашен і головний радний В. Пастушок дуже добре і вміло репрезентують УНСоюз як найстаршу і найбагатшу українську організацію у вільному світі. Того, на жаль, не роблять дуже часто багато інших членів Головного Уряду.

Погодився з твердженням сен. П. Юзика, що Канадське Представництво не має вказівок і напрямних, але підкреслив, що це багато не допоможе, бо найважливішим є послідовна праця. Коли він був на засіданні Канадського Представництва то показалося, що найважливішим пунктом дискусії було видання книжки про працю УНСоюзу на терені Канади. На тому засіданні він сказав, що цю справу він передасть до розгляду Екзекутиві, але при тому запевнив членів Представництва, що гроші на ту ціль вони одержать тоді, коли книжка буде вже написана і готова до друку. До сьогодні він ще не бачив ані одної сторінки згаданої книжки. Вважає, що члени Представництва повинні менше цікавитися грішми, а звертати більше уваги на організаційну працю, бо під тим оглядом Канада досить бідно виглядає.

На твердження Анни Гарас, що УНСоюз забагато занимається політикою, сказав, що вона має повну рацію, бо чи ж не існувала така сама політика в УНСоюзі тоді, коли вона вступала в його члени. Колись нарікали на Лисогора, а тепер нарікають на Флиса. УНСоюз не занимається політикою тому, що хоче, але тому, щоб боронити прав і привілеїв української громади.

Відносно закиду Анни Гарас, що Екзекутива не відписала на її листа в справі тих членів, які не хотять передплачувати „Свободу", сказав, що він брав участь у засіданні Окружного Комітету, який вона очолює, і там особисто говорив і переконував тих членів, у справі яких вона писала.

В тому місці **Анна Гарас** вияснила, що їй шлося про те, що члени 147-го Відділу збирали підписи, щоб подати УНСоюз до суду і вона хотіла, щоб у тому напрямі було щось зроблено.

Продовжуючи відповіді, головний предсідник сказав інженерові С. Куропасеві, що УНСоюз має моральний обов'язок побудувати дім для старших віком союзовців — моральний обов'язок сильніший від леґального обов'язку. І УНСоюз побудує такий дім, хоча знає, що 90 відсотків його сеньйорів не будуть користати з нього.

В. Дідюкові в справі його писаного звіту сказав, що подібні звіти він пише вже багато років. Кожний такий звіт є добре написаний, але для Союзу такі звіти не представляють ніякої вартости, бо там немає згадки про союзову діяльність. В останньому його звіті є висловлені свого роду побажання, щоб УНСоюз був соборницькою братсько-допомоговою установою, щоб продавав забезпечення, заробляв гроші на цьому і щоб допомагав членам і давав фінансові датки українським організаціям. Але, не дай Боже, щоб УНСоюз робив те, що робив, а то щоб не вмішувався в громадські справи і не боронив прав української громади, бо цього він „не повинен робити". В дальшому сказав, що В. Дідюк у своєму звіті позбавляє Екзекутивний Комітет всяких прав і привілеїв, бо каже, що всі рішення повинен виносити Головний Уряд, а не Екзекутива. Таке твердження є дуже помилкове, бо згідно зі статутом УНС, між річними засіданнями Головного Уряду Екзекутивний Комітет має певні права такі рішення робити. Коли б члени Головного Уряду вважали, що Екзекутивний Комітет зробив щось такого, що не є згідне зі статутом, вони можуть домагатися скликати спеціяльне засідання і тоді схвалити відповідні санкції для Екзекутиви. Ствердив, що у звіті є багато гарних слів, але хотів би знати, чим кермувався В. Дідюк — чи дійсно добром УНСоюзу? Він написав, що УНСоюз не повинен був допомагати у творенні нової центральної організації і подавати це у „Свободі". УНСоюз є дуже терпеливий — сказав головний предсідник — бо чекав майже два роки на полагодження непорозуміння в УККА і нічого не вийшло зі зустрічей та виміни листів. А тим часом громада потребує свого представництва. Сказав, що ніхто не шукає за додатковою роботою, але коли справа вимагає цього, то треба взятися до роботи. Висловив надію, що може тепер друга сторона поважно застановиться над цим і схоче переговорювати. Ще раз підкреслив, що Екзекутива має повне право виносити того роду рішення-резолюції. Ствердив, що під цю пору немає УККА — він буде щойно тоді, коли повернеться до старого статусу, тобто буде заступати цілу українську громаду.

В. Дідюк подякував головному предсідникові за те, що так докладно перечитав його звіт. Заявив, що він, пишучи свій звіт, мав на думці виключно добро УНСоюзу.

ПОПОЛУДНЕВА СЕСІЯ — год. 2:30

Сесію відкрив **д-р М. Куропась** і попросив до слова інж. С. Куропася. Він заповів, що з огляду на те, що на четвер заплановано вечерю для вшанування довголітнього управителя Союзівки Володимира Кваса, традиційна вечеря для членів Головного Уряду відбудеться в середу ввечорі.

Після цього **д-р М. Куропась** відчитав уривок протоколу 30-ої Конвенції, що відноситься до справи титулу бувшого головного предсідника Йосипа Лисогора.:

Мгр Іван Геврик запропонував в імені Контрольної Комісії, щоб надати почесне членство Головного Уряду УНСоюзу Марії Душник за її довголітню працю для УНСоюзу.

Перед голосуванням над тією справою, **д-р Богдан Футей** попросив голосу і сказав, що він, як член Контрольної Комісії, пропонує, щоб Йосипові Лисогорові надати титул почесного предсідника УНС — титул, який він повинен був одержати на попередній Конвенції УНС. Це не є справа статуту і він просить, щоб Конвенція затвердила йому цей титул.

Леонід Філь, ведучий Конвенцією, сказав, що статут УНСоюзу не передвиджує такого титулу і не можна руководитися емоціями, бо згодом є різні клопоти. Попередня, 29-та Конвенція зробила помилку відносно надання Й. Лисогорові титулу і тому він просить, щоб 30-та Конвенція надала тепер Й. Лисогорові і Марії Душник титул почесних членів Головного Уряду УНСоюзу.

Йосип Лисогір заявив, що він не хоче такого титулу, бо він не є зацікавлений в тому, що з тим титулом пов'язане, але він погоджується з пропозицією д-ра Б. Футея, щоб йому надати титул почесного президента УНСоюзу.

Д-р Юліян Куляс звернув увагу, що такий титул може надати Конвенція тоді, коли пропозиція є правильно подана і піддержана, а делегати приймуть її одноголосно.

Д-р Б. Футей дав внесок надати Й. Лисогорові титул почесного предсідника УНСоюзу. Внесок піддержав д-р Ю. Куляс.

Предсідник Конвенції зарядив голосування, яке у висліді виказало, що не було одноголосної згоди делегатів і внесок перепав.

На тій підставі **д-р М. Куропась**, що вів нарадами, попросив, щоб Й. Лисогір зайняв місце поміж гостяим, а не сидів поміж почесними членами Головного Уряду.

Й. Лисогір спротивився і зказав, що 29-та Конвенція надала йому титул почесного предсідника УНС і це є для нього міродайним. У „Свободі", коли пишуть про нього, вживають теж титулу „почесний предсідник УНС" — може це є друкарський чортик, але є факт, що він такий титул одержав і тепер вже не можна зміняти рішення Конвенції УНС з 1978 року.

Ведучий нарадами **д-р М. Куропась** сказав, що Й. Лисогір має право відклику до Головної Контрольної Комісії, яка ще раз розгляне цю справу і винесе рішення. В дальшому попросив до відповіді сен. Павла Юзика.

Сен. П. Юзик на вступі підкреслив, що Канадське Представництво вважає, що з огляду на те, що УНСоюз знаходиться в інших обставинах в іншій країні, воно відповідає за діяльність УНСоюзу в Канаді та звітує перед Головним Урядом УНС та на Конвенції. Представництво домагалося деяких фондів на свої акції, що, на думку сенатора, є цілком правильно, бо УНСоюз є заінкорпорований в Канаді і Представництво хотіло б робити те, що є найліпшим для УНСоюзу в Канаді. Але на підставі практики останніх років члени Представництва дійшли до переконання, що вони мають зв'язані руки. Була зладжена і подана ціла програма праці, включно з виданням окремого Альманаху для Канади з метою, щоб пропагувати УНСоюз в Канаді. Все це одобрено, але фінансів на це не одержано. З огляду на те, він вніс згадану резолюцію, яку треба передискутувати і схвалити. Підкреслив, що Канадське Представництво домагається мати доступ до канадського конта, щоб мати фонди на ведення праці в Канаді. Це конто нараховує 76,000 долярів. За видатки з того конта Представництво відповідатиме перед Екзекутивним Комітетом і Головним Урядом УНС.

Кінчаючи своє слово сен. П. Юзик сказав, що він, як головний директор для Канади і заступник головного предсідника, не був повідомлений про багато справ, які розглядала і вирішувала вужча Екзекутива, хіба тоді, коли вже було зроблено рішення. Одним з таких рішаючих засідань було засідання членів вужчої Екзекутиви з Екзекутивним Комітетом Українського Братського Союзу. На це засідання його не запрошено, хоча ця справа його заторкує, бо УБС має свої Відділи в Канаді. Про це засідання він довідався зі „Свободи". Це є тільки одна така справа, а він міг би навести таких справ багато більше.

Закінчивши відповідь, **сен. П. Юзик** перебрав провід

8. ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЯ НА ПРИЙНЯТТЯ ЗВІТІВ

Закінчивши відповідь **сен. П. Юзик** перебрав провід нарадами та попросив до звіту голову Контрольної Комісії.

Голова Головної Контрольної Комісії мгр І. Геврик заявив, що Головна Контрольна Комісія в складі: Іван Геврик, Нестор Олесницький, Анатолій Дорошенко, Богдан Гнатюк і о. Степан Біляк після переведеної річної перевірки майна, книговодства та організаційного стану Українського Народного Союзу, Допоміжної Української Національної Корпорації Дому УНС, Видавництва „Свобода" та оселі Союзівка, однозгідно стверджує, що звіти головних екзекутивних урядовців віддзеркалюють правдивий стан фінансового, рекордового й організаційного департаментів та ставить внесок їх прийняти.

Д-р Б. Гнатюк попросив слово перед прийняттям звіту Контрольної Комісії. Він звернувся до присутніх з проханням, щоб усі ті завваги, що були сказані у звіті д-ра А. Лозинського відносно Митрополита Мстислава, викреслити зі звіту і не подавати в друкованому протоколі нарад Головного Уряду.

Інж. А. Дорошенко сказав, що він не погоджується з внескодавцем. На його думку, коли А. Лозинський дав звіт і над ним відбулася довша дискусія, немає причини, щоб того звіту не прийняти. Вся дискусія над тим звітом повинна бути записана у протоколі, щоб люди могли прочитати і бути поінформовані про все, що відбувається на нарадах.

Д-р М. Куропась піддержав твердження А. Дорошенка, бо кожний звітодавець говорить виключно у своєму імені, а не в імені УНСоюзу. Виключення деяких уступів із звіту А. Лозинського може створити дуже небезпечний прецеденс.

Мгр І. Геврик зазначив, що він поставив внесок, щоб прийняти звіти членів Головного Екзекутивного Комітету і над цим треба голосувати.

Сен. П. Юзик зарядив голосування, яке у висліді виявило, що звіти членів Екзекутивного Комітету прийнято одноголосно.

Після цього приступлено до дискусії в справі прийняття звітів головних радних.

Д-р Б. Гнатюк обстоював своє попереднє твердження, щоб звіту А. Лозинського не публікувати, бо, на його думку, А. Лозинський говорив не до речі, а ведучий нарадами не відібрав йому голосу, що повинен був зробити. Звітодавець у своєму звіті образив найвищого достойника Української Православної Церкви і ніхто не запротестував проти цього. Подібна історія трапилась на СКВУ, де один з членів Президії Конґресу поступив дуже подібно, як це зробив А. Лозинський, образив Митрополита Мстислава і через це Митрополит не бере участи в засіданнях Президії СКВУ.

Інж. А. Дорошенко подякував д-рові Б. Гнатюкові за те, що він заступився за Первоієрарха Української Православної Церкви, чим виказав велику пошану до нього. Але при тому він вважає, що звіт д-ра А. Лозинського треба надрукувати, як теж подати реакцію на нього членів Головного Уряду, щоб українська громада знала причину резиґнації А. Лозинського, як теж реакцію членів Головного Уряду. Крім того, як йому відомо, від Екзекутиви УНС буде висланий лист до Митрополита з вияснениям. Ще раз підкреслив, що звіт А. Лозинського і всю дискусію, що відносилася до нього треба надрукувати.

о. С. Біляк сказав, що члени Головного Уряду не можуть відмежувати себе від звіту д-ра А. Лозинського, бо Блаженніший Владика Мстислав може винести ту саму опінію, що виніс із засідання Президії СКВУ, коли один із членів Президії його образив. Було б дуже недобре, щоб Владика мав таку ж опінію про Головний Уряд УНС. о. С. Біляк при цьому зробив закид д-рові М. Куропасеві, який вів нарадами в часі звітування, як теж цілій Екзекутиві, за те, що дозволено звітувати А. Лозинському, не познайомившись раніше із змістом його звіту. Всі інші члени Головного Уряду подали свої звіти до вгляду Екзекутиви перед нарадами Головного Уряду.

Є. Іванців сказав, що Екзекутива не має права цензурувати звітів членів Головного Уряду, отже не має права цензурувати звіту д-ра А. Лозинського. А. Лозинський був правно вибраний до Головного Уряду і до часу, коли він зрезиґнував з посту головного радного його звіти треба принимати. Після його резиґнації, він може робити і говорити, що він схоче, і це не торкатиме УНСоюз. Але тепер звіт А. Лозинського мусить бути прийнятий, а до Блаженнішого Владики Мстислава треба вислати вияснюючого листа разом з перепрошенням.

Мгр І. Геврик подав одноголосний внесок Головної Контрольної Комісії, щоб прийняти всі звіти головних радних, крім звіту А. Лозинського.

На бажання головного радного **А. Джули**, звіт д-ра А. Лозинського переклав на англійську мову д-р Н. Олесницький. Перед тим він вияснив, що всі члени Контрольної Комісії погодилися з тим, що вони приймають усі звіти членів Головного Уряду, за виїмком звіту д-ра А. Лозинського, але при тому ствердили, що той звіт мусить бути опублікований. Звіт треба подати членам до відома, але його не муситься прийняти і члени Контрольної Комісії пропонують його не принимати.

Після вислухання перекладу звіту А. Лозинського на англійську мову, продовжувано дискусію над цією справою.

Д-р Я. Падох сказав, що згідно зі статутом УНС усі звіти мусять бути подані у протоколі, але Екзекутивний Комітет має право вирішувати для добра установи, які уступи, чи слова з даного звіту можуть бути скреслені для його публікації.

Д-р Н. Олесницький відчитав зі статуту УНС обов'язки головного секретаря, де є сказано, що він мусить подавати у протоколі і проголошувати в офіціозі УНС до місяця звіти головних урядовців, прийняті резолюції, ухвали і рекомендації, що були прийняті Головним Урядом УНС. З огляду на те, що А. Лозинський здав свій звіт перед тим, поки вніс резиґнацію з посту головного радного, а ведучий нарадами не відібрав йому голосу, звіт був запротоколований і мусить бути поданий у протоколі, що буде надрукований в офіціозі УНСоюзу. Але Головна Контрольна Комісія його не прийняла і запропонувала членам Головного Уряду його не принимати.

В. Пастушок додав, щоб Головна Контрольна Комісія ще теж запропонувала написати листа до Блаженнішого Владики Мстислава з вияснениям і перепрошенням.

Внесок Головної Контрольної Комісії з додатком, що його зробив В. Пастушок, сен. П. Юзик дав під голосування, яке у висліді дало: всі, крім двох, які здержалися, голосували за внеском.

Д-р М. Куропась вияснив, чому він не відібрав голосу А. Лозинському, коли він звітував — це створило б непотрібний прецеденс, за його пам'яті, ще ніколи ніхто не відбирав голосу звітуючому членові Головного Уряду. При тому підкреслив, що кожний член Головного Уряду має право сказати те, що думає.

Точку 9 порядку нарад — „Звіти: управителя Союзівки, головного редактора „Свободи" і головного редактора „Українського Тижневика" одноголосно рішено перенести на наради в четвер — год. 10 рано.

Перерва 10 хвилин

10. СПРАВА ЗЛУКИ УНС І УБС

Сен. П. Юзик попросив головного предсідника д-ра І. Флиса, щоб зреферував справу злуки УНСоюзу з Українським Братським Союзом.

Д-р І. Флис на вступі сказав, що ідея злуки обох Союзів постала вже дуже давно, ще перед тим, поки Йосип Лисогір став головним предсідником УНСоюзу. Ця справа прибрала серйозну форму аж тоді, коли він (І. Флис), як головний предсідник, взяв участь у конвенції Українського Братського Союзу — тоді ще Українського Робітничого Союзу. Під час тієї конвенції впали перші серйозні слова про потребу злуки. Перед 30-ою Конвенцією обидва Союзи відбули в тій справі два спільні засідання. У міжчасі Екзекутива довідалася, що стейтовий забезпеченевий уряд Ню Джерзі, якому підлягає УНСоюз, вимагає, що всі члени УНСоюзу мусять бути повідомлені про таку злуку, як теж треба подати під якими умовами ця злука є запланована. Тому на останній Конвенції не можна було виносити в справі злуки ніяких остаточних рішень. Одиноке, що Конвенція вирішила, це дати повновласть Екзекутиві дальше переговорювати в справі злуки з УБСоюзом. Підкреслив, що треба мати одну важливу справу на увазі, а то вставитися в положення УБСоюзу, як партнера з меншими фінансовими ресурсами. Вони бояться, що УНСоюз їх „проковтне" і в скорому часі всі забудуть про їхнє існування. І саме це треба мати на увазі і розуміти, бо цього бояться їхні члени і ці побоювання висловили делегати УБСоюзу на їхній конвенції. Підкреслив, що УНСоюз ніколи не мав і не має таких намірів. УБСоюз не має фінансових клопотів — фінансово вони стоять добре як і УНСоюз.

При тому, у відповідь на заввагу сен. П. Юзика, вияснив, які перешкоди склалися на те, що не можна було зібрати всіх членів Головного Екзекутивного Комітету УНС на зустріч з Екзекутивою УБС. Про їхні переговори було мало вісток у пресі, бо ніякої умови ще не підписано й обидві сторони все ще мають змогу сказати, що вони не бажають злуки. У переговорах було сказано, що обидва Союзи повинні скликати осінню 1984 року надзвичайну конвенцію кожний, щоб вони одобрили цю злуку. Після того, УБСоюз провадив би ще дальше свою канцелярію у Скрентоні, а УНСоюз у Джерзі Ситі, і перепроваджувано б цю злуку постепенно. Вона була б завершена остаточно у 1986 році. Тоді злучений Союз мав би назву Український Народний Братський Союз, що забезпечувало б обидвом Союзам збереження їхньої назви на майбутнє. Головна Канцелярія злучених Союзів приміщувалася б у Джерзі Ситі. Перенесення Канцелярії УБСоюзу проходило б постепенно. Ніхто з їхніх працівників і працівників УНСоюзу не був би звільнений з праці. Злуку переводили б адвокати — один від УНСоюзу й один від УБСоюзу. УНСоюз плянує найняти для цього адвоката, який не має відношення ані до одного ані до другого Союзу. Тому намічено для цього адвоката з Трентону, який вже має досвід в тих справах, бо він переводив злуку двох польських братських союзів. Коли остаточно обидва Союзи погодяться на злуку, тоді треба буде покликати Статутову Комісію, яка складалася б з членів, делеґованих обидвома Союзами. Ця Комісія опрацювала б статут для нової, злученої організації. Публікації обидвох Союзів „Свобода", „Народна Воля", „Український Тижневик", квартальник „Форум" і „Веселка" дальше залишилися б.

Головний Екзекутивний Комітет складався б із 9 до 10 членів, з чого УНСоюз мав би 5 членів, а УБСоюз 4 члени — заступника головного предсідника, заступника головного секретаря, заступника головного касира і ще когось з Канади. На Конвенції у 1986 році УНСоюз мав би 5 у Екзекутиві, а УБСоюз 4 особи. Контрольна Комісія складалася б з 7 осіб — 5 від УНС і 2 від УБС. Головних радних було б 16 — 10 від УНС і 6 від УБС. А у 1990 році на Конвенції вибір Головного Уряду злучених Союзів треба буде вже залишити делеґатам до їхньої децизії. Всі члени Екзекутиви, які брали участь у переговорах, ставляться до злуки з ентузіязмом. Д-р І. Флис попросив, щоб ще інші члени Екзекутиви додали дещо до його звіту. При тому підкреслив, що радо відповість на всі питання.

В. Сохан додав, що УНСоюз хоче ґарантувати УБСоюзові на Конвенції у 1986 році чотири місця в Екзекутиві, а УНСоюз мави би п'ять або шість місць. Є тільки питання, чи закон вимагає, щоб членів Екзекутиви, Контрольної Комісії і Головної Ради вибирали делеґати УБСоюзу на окремій їхній Конвенції, а УНСоюз на своїй, чи на спільній. Бо Конвенція у 1990 році була б уже спільна і тоді вибиратимуть членів Головного Уряду без зазначування від котрого вони є Союзу.

Уляна Дячук підкреслила, що коли обидва Союзи получаться, то така велика 100,000 організація вимагатиме багато праці і 9 чи 10 членів Екзекутиви матимуть повні руки роботи. Вибір Головного Уряду у 1990 році проходитиме згідно з новим статутом, який виготовить покликана для цього окрема Статутова Комісія.

В. Пастушок попросив, щоб усе, що було сказано в справі злуки Союзів, повторити англійською мовою.

В. Сохан і **Уляна Дячук** повторили їхні слова по англійськи.

С. Гавриш сказав, що він повністю піддержує ідею злуки обидвох Союзів, бо УНСоюз нічого не тратить на тому, а тільки зискає. Будучи спершу обласним, а опісля головним організатором, він мав змогу побувати в різних місцевостях і відчув, що всі повністю піддержують ідею злуки, бо вважають, що вона є конечно потрібна для добра української громади. Висловив надію, що на Конвенції у 1986 році буде вже один великий, злучений, сильний Союз.

Сен. П. Юзик сказав, що переговори, на його думку, проходили в дусі братерства, а це є дуже важливе. Висловив ґратуляції всім тим, хто брав участь у переговорах, бо децизія злуки цих двох визначних Союзів матиме дуже важливий вплив на життя української громади в Америці й в Канаді. Делеґати 30-ої Конвенції УНС подавляючою більшістю одобрили злуку обидвох Союзів. Також делеґати УБСоюзу одобрили злуку на їхній Конвенції. Члени Головного Уряду УНС мусять тепер дуже докладно обдумати й обговорити всі аспекти тієї злуки, щоб побачити, які користі буде мати з цього українська громада, бо напевно в громаді є такі, які будуть діяти проти тієї злуки. Відкрив дискусію на тему злуки Союзів.

Д-р М. Куропась ствердив, що він, хоч член Екузекутиви, не є наставлений до злуки так ентузіястично, як інші її члени, правдоподібно тому, що не є добре поінформований про ці справи. Вирішити злуку двох Союзів є дуже важливою децизією і її не можна зробити в короткому часі. Така злука матиме вплив на історію УНСоюзу і члени Головного Уряду мусять добре здати собі справу з того, яке рішення вони беруть на свою відповідальність. Злука може бути дуже доцільним рішенням для УНСоюзу, але треба перевірити всі аспекти злуки і над кожним добре застановитися. На його думку, делеґати 30-ої Конвенції не голосували за злукою Союзів, але за тим, щоб Екзекутива дальше переговорювала в справі злуки. Треба, щоб усі члени Головного Уряду були добре поінформовані про всі ці справи, а не базувалися тільки на тому, що їм сказали члени Екзекутиви, які брали участь у переговорах. Він говорить це не тому, що не має довір'я до тих членів Екзекутиви, але тому, бо вважає, що головний предсідник, чи інший член Екзекутиви, повинні подати зібраним головним урядовцям усі добрі і злі сторони, що може принести така злука, щоб можна докладно ті всі справи розглянути і прийти до якогось заключення.

Мгр І. Геврик звернув увагу, що д-р М. Куропась твердив неправильно, бо делеґати 30-ої Конвенції голосували за злукою, а не за продовженням переговорів.

Сен. П. Юзик відчитав уступ протоколу 30-ої Конвенції, що відноситься до тієї справи.

Прослухавши протоколу, присутні ствердили, що делеґати голосували за злукою УНСоюзу з УБСоюзом, і тим самим дали Екзекутивному Комітетові УНС повновласть вести з УБС в тому напрямі переговори.

Після цього вирішено, що члени Головного Уряду ставитимуть питання до Екзекутиви, а тоді, по вичерпанні всіх питань, слідуватимуть відповіді на них і дискусія.

Д-р Н. Олесницький поставив чотири запити:
1. Які справи, пов'язані зі злукою, дотепер ще не були полагоджені?; 2. На які справи вже погодилися?; 3. У яких справах є затримка, бо важко на них погодитися?; 4. Чи є справи, які під цю пору неможливо узгіднити і полагодити?

Є. Іванців запитав, чому члени Головного Уряду не одержали на письмі перебігу переговорів обидвох Союзів про злуку, як теж не подано таких справ як: скільки забезпеченевих грамот має УБСоюз, число його активних членів, скільки їхніх членів є рівночасно членами в УНСоюзі, який є фінансовий стан УНСоюзу, включно з його нерухомостями.

Т. Шмаґала зазначив, що одним із найважливіших аспектів злуки Союзів буде статут, який повинен мати корисні постанови для двох, злучених в одну, організацій. Запитав, чи дискутовано справу статуту, як буде оформлена Статутова Комісія і як вона працюватиме.

Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи

5-го лютого цього року закінчується термін 7-річного ув'язнення в таборі суворого режиму засновника і керівника Української Гельсінкської Групи, відомого українського письменника Миколи РУДЕНКА.

Через кілька днів після нього має вийти з в'язниці також ініціятор гельсінкського руху в Совєтському Союзі, російський учений-фізик Юрій ОРЛОВ. Перед ними обома ще 5 років заслання, загрозливого через концтабірне виснаження й хвороби, а також через небезпеку повторних арештів.

Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи звертається до громадських організацій, науково-професійних установ, духовенства, допомогових комітетів і товариств, до всіх добрих людей із закликом посилити захист життя і гідності переслідуваних героїв-правозахисників. Просіть Господа і вимагайте від людей, наділених владою, звільнення в'язнів сумління РУДЕНКА і ОРЛОВА.

Моліться також за здоров'я голови Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи Петра ГРИГОРЕНКА, який перебуває в лікарні в тяжкому стані після другого крововиливу в мозок.

Від Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи
НАДІЯ СВІТЛИЧНА

30-го січня 1984 р.

ПОВІДОМЛЕННЯ й ПОДЯКА

ДИРЕКЦІЯ СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ім. ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО

подає до загального відома і висловлює подяку всім Меценатам, Членам-Фундаторам і Добродіям-Прихильникам, які в 1983 р. склали свої дари на цілі Інституту (в американських долярах):

	В 1983 р.	Склали раніше
1. Галина Стадник, з уповноваження свого чоловіка бл. п. Івана, Кошового СГД, Торонто, Канада	14,000.00 (К)	
2. Н. Н., меценат (не бажає бути названим)	5,000.00	
3. З Фонду Пропам'ятної Книги (Дмитро Левчук)	2,600.00	
4. З Фонду В-ва „Булава", Н. Й. (Б. Коваль)	2,000.00	
5. [illegible] Зиблікевич, Філяд., в пам'ять бл. п. Климентини	1,500.00	7,209.00
6. [illegible] Душенко, Баффало, меценат	1,275.00	17,572.00
7. Б. і Н. Ковалі, Гатсдейл, Н. Й.	1,250.00	2,700.00
8. Й. і А. Біловуси, меценати, Ст. Петербурґ, Фл.	1,000.00	9,250.00
9. В. Лотоцький, Ардмор, Па.	1,000.00	4,440.00
10. В. і Л. Кострубяки, Філядельфія	1,000.00	3,900.00
11. Ванда Їрха, Ля Ґранж, Ілл.	1,000.00	1,000.00
12. Ярослав Пеленський, Айова Ситі, Айова, чл. фундатор	1,000.00	
13. Петро Балей, Санленд, Каліф., чл. фундатор	1,000.00	
14. Марта Богачевська, Мек Лін, Вірдж., чл. фундатор	700.00	300.00
15. Надя Цегельська, збірка на тризні по бл. п. Володимирі Луцькому, Нортгемптон, Па.	572.00	
16. о. Вол. Базилевський, Байсайд, Н. Й., чл. фундатор	475.00	325.00
17. Й. і А. Біловуси, збірна коляда, 1983 р. в Ст. Петербурґ	330.00	
18. М. Семанишин, збірка на тризні по бл. п. А. Гординським	299.92	
19. З нагоди ювілею 90-річчя полк. Петра Содоль-Зілинського, Напаноч, Н. Й., по 100 дол.: Соленізант і П-во Біловуси, Роман Гуглевич — 75.00 дол.	275.00	
20. Роман Запуцький, Чикаґо, чл. фундатор	273.00	750.00
21. Т-во Інженерів, Філядельфія, чл. фундатор	250.00	750.00
22. Любомир Бей, Трой, Миш., вплата на рах. чл. фундаторства	200.00	120.00
23. Карло Кондра, Філядельфія, Па.	120.00	500.00
24. Антін Деркач, Варен, Миш.	100.00	195.00
25. В пам'ять бл. п. Дмитра Микитюка, мецената Інституту: по 50 дол.: П-во Б. і Хр. Турченюки і Евген Зиблікевич	100.00	
26. Іванна Петик, Філядельфія, на видання Спогадів Гетьмана	50.00	100.00
27. В пам'ять бл. п. Софії Татомир: П-во Біловуси, Ст. Перетбурґ	50.00	
28. В пам'ять бл. п. Івана Вертипороха, Юлія Вертипорох, Ст. Петерсбурґ	50.00	
29. В пам'ять бл. п. Лева Вербенця — Мирослав Клюфас, Н. Й.	50.00	
30. В пам'ять бл. п. І. Метіля — Ст. Душенко, Баффало, Н. Й.	25.00	
31. Коляда 1983: Б. Филипчак, Пассейк — 25 дол.; по 10 дол.: Софія Рудавська, Філяд., Мирон Жмуркевич, Ст. Петербурґ, Роман Цегельський, Ст. Петербурґ, Б. і Г. Волошиновичі, Ст. Петербурґ, Василь Котелевець, Нортпорт, Фл.	75.00	
32. Інші датки: Володимир Крохмалюк, Торонто, Канада — 20 дол., Володимир Мазуркевич, Ст. Петербурґ, Фл. — 15 дол., Федір Капуста, Н. Й. — 10 дол.	45.00	
У підсумках за 1983 рік	37,744.92	49,111.00

В сумі названих грошових дарів, не враховані прибутки з продажу Інститутських книжкових видань, прибутки з чиншів, відсотки від банкових та інших грошових депозитів і т. п.

Більш як половина суми датків за 1983 рік, призначена дарителями на фонд видання Спогадів гетьмана Павла Скоропадського (около 600 сторінок). Вони появляться друком у новому, 1984-му році в оригінальній (російській) мові та в українському перекладі. Якщо жертвенність меценатів, членів фундаторів та прихильників Інституту втримається на такому рівні, як досі, і то без закликів і звернень про датки, то можна сподіватись, що фінансування двох, а то й трьох окремих томів Спогадів, не натрапить на поважні труднощі.

У цьому ж, 1984-му році появиться друком у межах багатотомної духової та інтелектуальної спадщини Вячеслава Липинського — 1-ий том його листів до різних осіб. Усе листування Липинського до його кореспондентів займе три томи; разом приблизно 1,800 сторінок книжкового формату.

В справі згаданих двох найновіших видань Інституту появляться різномовні газетні повідомлення, а також будуть розіслані проспекти в різних мовах (англійській, українській, російській і німецькій) на адреси нашого Членства і взагалі любителів поважної політичної літератури, і, очевидно, також на адреси наших і не наших редакцій часописів та журналів. Різномовні проспекти отримають американські, канадські, европейські та інші приватні й державні, університетські бібліотеки, зацікавлені східньо-европейською політичною проблематикою. Інститут робить це не тільки задля свого фінансового інтересу, але також і передусім задля знайомлення світового дослідника й читача з подіями 1918-го, вирішнього в багатьох відношеннях, року в Україні і на Сході Европи — з першого, авторитетного і оригінального джерела.

Дякуємо всім нашим Меценатам, Членам Фундаторам, Прихильникам і Відборцям наших видань, за матеріяльну й моральну підтримку, зокрема за довір'я, яке стараємось виправдати!

Наша адреса:

W. K. Lypynsky, East European Research Institute, Inc.
469 Flamingo Street ■ Philadelphia, Pa. 19128 ■ Tel.: (215) 482-7111

ДИРЕКЦІЯ
СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ім. ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО

Філядельфія, в січні 1984 р.

На марґінесі...

Закінчення зі ст. 2.

звучно. Забагато стрічок словаків чинило спів повторним і непотрібно продовжувало програму. Їхній акордеоніст попросив, щоб публіка заспівала гуртом мовою, якою хто знає, колядку „Тиха ніч". І спів випав зовсім задовільно. Російська група в одностроях скавтів, з браку власних колядок, виконала дві українські, звичайно, в російському перекладі. Були це „Небо і земля" та колядка з Холмщини. Дехто цікавився чи в тій групі були лемки, закарпатці і малороси? Зовсім успішна точка французька складалась з одної колядки проспіваною „чорнявою" співачкою, сопраном, при фортепіяновому супроводі білого піяніста. Одним із замітніших показів був танець гарної танцівниці в стильовому, золото-брунатному костюмі. Була вона представницею Срі-Лянки та Індії. Сприємливі були співи грецьких, вірменських чи еквадорських дітей. Цікавий був єгипетський виступ із Ню Джерзі, де шість чоловіків під акомпаньямент ударних інструментів, чинелів і тріянґля, співали ритмічно старі православні, коптійські канти. Етіопський священик був сам один у своїм довжелезнім, орієнтальнім і монотоннім співанні. Філіпінці стали сенсацією вечора, притаскали на свій стіл жареного підсвинка, а потім співали хором весело та танцювали, переплигуючи через бамбусові дрючки. Додатньою прикметою точки представників Чіле, яку вивели діти і дорослі, було те, що вона виявилась однією із найкоротших із збірних виступів.

Зате такі покази, як, наприклад, мехіканський, не повинні були знайтись у програмі. Троє дітей, правдоподібно, впливових батьків, бо гарно вдягнених, намагаючись співати, безнадійно фальшували та ще й спів той не мав жадного відношення до Різдва. Або точка колюмбійців була недоладно відспівана до мікрофону.

Хоча програма була абсолютно перевантажена виступами і задовга, шкода все таки, що білоруська точка не відбулась. Відпала теж і італійська.

Прибули, як ніколи, фільмарі телевізійних станцій 4, 7, 11, і 47-го русел. Пізно ввечері можна було побачити дещо з тих моментів, що були зафільмовані в УІА.

Отже ця різдвяна затія зреалізована вперше, маючи деякі недоліки, що їх у майбутньому треба уникати, мала і свої додатні сторони, головно для нас. Бож ініціятива вийшла з українського середовища, імпреза відбулась в українському домі і в рамах нашої організації та при телевізійному показі згадувано УІА. Тому імпреза ця поширила і закріпила дещо українське ймення у чужому, маловідомому нам світі. Треба бути переконаним, що по набутому досвіді, вже другим разом, така імпреза випаде і успішніше і корисніше.

Теодор Терен-Юськів

Наше християнське...

Закінчення зі ст. 2.

Кожний наш плян, кожне зусилля, кожне домовлювання, вся підготова мусить бути в повній згідності з Божим велінням. Тоді заникнуть суперечності, всякі вибуялі амбіції, а настане згода й співпраця, яка завершуватиметься новими цінними здобутками.

Запитаєте напевно з недовір'ям: чи це можливе? Чи дійсно ми можемо досягти таких чудесних змін? Чи можемо змінити нашу діяспору на більш досконалу, шляхетнішу, дійсно християнську спільноту? Можемо! Напевно можемо. Треба лише починати від себе, від кожного з нас зокрема.

Працюючи над собою, треба духово оновитись. Визбутись злих звичок, а набути добрі нахили. Старатись у всьому наслідувати Христа, бути Його послідовником. Оновлюватись це — вчитись любити. Любити Христа означає Його слухати, повинуватись Його волі. Робити все, що Він каже і так, як Він каже.

Любов це не якесь абстрактне поняття, невловиме та незбагненне. Це не продукт емоцій. Це передусім хотіння чинити добро. Любов до ближнього це не заява я тебе люблю, це не лише милі слова, а кожночасна готовість допомогти, підтримати, потішити, зрозуміти, порадити, вислухати, простити. Це поділитись тим, що маю, з тим, хто потребує. Це послужити!

Любов до батьківщини — це не лише вияв пошани та прославлювання рідного народу та рідної землі, а готовість на труди, посвяту, жертву. Чи не диво? Сила патріотизму вимірюється не натугою ненависти до ворогів, а живучістю любови до Христа.

Оновлюватись це — вбудовувати консеквентно й постійно в глибину нашого серця всі принципи Христового вчення. І така якраз обнова є чи не найважливішим процесом у підготові нашого християнського ювілею.

Наше іншонаціональне довкілля спостереже українське тисячоліття без особливого труду, якщо зможе спостерегти Христа в нас і серед нас. А це сповнить нас правдивим щастям, увипуклить наші обдарування, додасть сили та охоти до трудів та праці, поширить поле бачення способів для реалізування наших задумів, поглибить розуміння потреб та можливостей, заохотить чинити добро. З Богом усе вкладатиметься як слід. І так, 1988 рокові принесемо поруч ясного звисочення наших душ, поруч чистих, сповнених любов'ю сердець теж і продукт нашої жертвенности.

Оновившись духово, для нас вже не буде проблемою як плянувати, як перевести торжества, імпрези та всі інші активності для прославлення Ювілею. У нас буде відповідне, чесне відчуття потреб та можливостей і все воно на базі готовости кожного з нас помогти у реалізуванні добрих проєктів.

Так працюючи, перекреслимо східні задуми безбожної Москви. Бо знаємо, говорячи словами 108-го псалому, стих 14-ий, що: З Богом учинимо ми подвиг, і Він розтопче противників наших.

В УІА відбулися сходини сеньйорів

Понад 150 членів зібралися в Українському Інституті Америки 17-го грудня 1983 року пригадати собі спільно наші Різдвяні свята, стрінутися зі знайомими і заколядувати.

Понад 150 осіб, сеньйорів засіли за накритими столами, щоб спожити наші традиційні страви, кутю і обмінятися побажаннями.

Ініціяторка тих сходин Лідія Савойка, голова Суспільної Опіки при УІА, директор Іміграційної Служби при Американській Католицькій Акції, відкриваючи цю зустріч, привітала присутніх. Коротке слово сказав д-р М. Шпитко. Також привітали директора УІА інж. В. Назаревича.

Парох Церкви св. Юра о. П. Пащак, ЧСВВ, провів молитву і сердечним відповідним до хвилини словом, зворушив присутніх до сліз. Сеньйори спонтанно заспівали „Бог Предвічний". Актор С. Крижанівський, що ніколи не відмовить послужити громаді, прочитав по-мистецьки кілька різдвяних спогадів Івана Керницького (Ікера), присутнього на залі. Д-р Р. Осінчук у довшому слові пригадав наші звичаї, наше Різдво вдома, цитуючи різдвяний вірш Богдана Лепково. Доповідь зворушила не тільки присутніх, але також самого прелегента. між нами був особливий гість, 90-літній бандурист Мирон Сурмач. Його появу, гру на бандурі і пісні, публіка нагородила довгими оплескама. З черги авторка цих рядків прочитала фрагмент із записок літописця „Свят-Вечір" на Княжому дворі". Традиційні страви кутя, солодке та овочевий сік закінчила трапезу.

Довго ще сиділи сеньйори, співаючи коляди. Особливо ми дякуємо сердечно п-і Лідії Осінчуковій, що дуже багато причинилася до успіху вечора. Майже весь час була при фортепіяні. Без її допомоги не могли б сеньйори так мелодійно і спільно колядувати.

Дуже нам допомагали, де було треба, Маруся і Осип Серни, їм належить щира подяка. Запрошений до кінцевого слова о. протопресвітер І. Ткачук, сказав побажання, щоб на наступні свята зустрілися ми в своєму власному приміщенні. За таке побажання сеньйори подякували йому щирими оплесками та вірою, що вкінці сповняться їх мрії і сподівання. З приємним почуванням і у святочному настрою в 5 год. по полудні від'їхали сеньйори великим автобусом на сьому вулицю коло церкви св. Юра, звідки виїхали 1.30 по полудні.

Ольга Соневицька

Джордж Орвел...

Закінчення зі ст. 2.

маю майже трьохлітнього сина і що за фахом я письменник та від початку війни заробляю перш за все журналістикою.

Часопис, що до нього найпостійніше дописую — це „Tribune", політично-суспільний тижневик, що репрезентує, загально кажучи, ліве крило Labour Party. Ось мої книжки, що можуть зацікавити ширший загал (це на випадок, коли б комусь з читачів цієї передмови довелось надибати примірники цих книжок): „Дні в Бурмі" (повість про Бурму); „Поклін Каталонії" (звіт з моїх досвідів у еспанській громадянській війні); „Критичні спроби" (есеї, переважно про сучасну популярну англійську літературу, насвітлення в них більш соціологічне як літературне).

(Особистий підпис письменника під цим зверненням до українців)

Geo. Orwell

Кінець

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 20-го січня ц. р. упокоївся в Бозі наш Дорогий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.
СИМЕОН ІВАНКІВ

на 94-му році життя.

У Першій світовій війні Покійний боровся проти московських наїзників у рядах Австрійської армії і був важко ранений в бою під Перемишлем. Пізніше, як підстаршина Української Галицької Армії був учасником наших Визвольних Змагань в боротьбі з поляками, перейшов Збруч, брав участь у тріюмфальному в'їзді об'днаних українських армій до Києва, пережив страхіття „чотирокутника смерти" і жахливу епідемію тифу. По закінченні війни одружився, замешкав постійно в Стрию, де мав склеп з церковними речами.

ПОХОРОН відбувся 23-го січня 1984 р. в Чикаго з похоронного заведення Музики. Тіло Покійного перевезено до катедри св. о. Миколая, а опісля на цвинтар св. Миколая.

На цьому місці бажаємо висловити нашу глибоку вдячність всеч. о. Андреєві Шаґалі, ЧСВВ з катедри св. о. Миколая за відвідини Помершого, уділення св. Тайни Оливопомазання та відслуження всіх похоронних відправ.

Складаємо також щиру подяку Всесв. Митрофорному Протоієреєві о. Маріянові Бутринському, о. Миронові Панчукові і о. Петрові Ґаладзі з парафії свв. Володимира і Ольги за ласкаву участь в похоронних Богослуженнях. Дякуємо д-рові Олександрові Фаріонові за довголітню лікарську опіку над Покійним. Дякуємо чоловічому хорові з парафії свв. Володимира і Ольги за відспівання Панахиди. Висловлюємо свою вдячність похоронному заведенню Музики за справне і совісне полагодження всіх справ у зв'язку з похороном.

Дякуємо всім Рідним, Приятелям і Знайомим, що віддали останню прислугу Покійному та Всім, що склали пожертви на Служби Божі за душу Покійного. Дякуємо за слова розради, потіхи і співчуття.

Хай Милосердний Господь винагородить всіх своїми небесними ласками.

Опечалені горем:
дружина — МАРІЯ
син — ЄВГЕН з дружиною МАРІЄЮ
внук — НЕСТОР з дружиною ЛЯРИСОЮ
внучка — НАДІЯ
Ближча і дальша Родина в Америці, Польщі і в Україні

У РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ЗОРЯНЕ ЦАРСТВО ДУХА ПРЕДКІВ НАШИХ
нашої Дорогої ДРУЖИНИ, МАМИ й БАБУШКИ

АНАСТАЗІЇ МОГИЛИНОЇ-МАЛІЄНКО

згадуємо її з сумом і жалем.

НЕХАЙ ДУХ ЇЇ ВІТАЄ ЗАВЖДИ БІЛЯ НАС.

Чоловік — Проф. В. ДОБРОЛЮБ (МОГИЛИН)
Доня — МАР'ЯНА
Внучка — МАЯ

Ню Йорк, 2. 8. 10.984-го Українського Національного Року.

60-ліття з Українським Гарвардом

Ярослав і Ольга Дужі не лише активні й віддані представники ФКУ в Дітройті, але теж визначні меценати. У творенні Українського Гарварду є частина їхнього життя: тут їхній труд, їхні гроші, їхній приклад, посвята. Тут—доброчинство вищого рівня.

Ольга Дужа є членкою Головної Екзекутиви Фонду Катедр Українознавства, як теж впродовж шести років була вона, на запрошення ради директорів Гарвардського університету, членкою Візитаційного Комітету для департаменту українїстики.

В Гарвардському університеті створено видавничий фонд для українїстики імени Ярослава й Ольги Дужих, який ці філантропи від самого його початку поповнюють щорічно 10,000-доляровими вплатами. Цей фонд заплянований у висоті 100,000 долярів. Половину із тієї суми фундатори вже пожертвували.

При кінці минуло року з нагоди 60-ліття Ярослава Дужого (він народився 25-го листопада 1923 року). знайомі й приятелі родини Дужих зміцнили свої побажання Ювілятові грошовими пожертвами на фонд українських студій в Гарварді. Значніші датки склали

Степан і Анна Феденко, Ігор і Стефа Король, Степан і д-р Валентина Савчук, Осип й Іванка Ворик, Микола й Марія Перцович, Джім і Мері Бремер, Зенон і Оксана Стельмахи, Іван і Ольга Сірко, Іван і Люся Панчаки, Володимир і Ольга Огрин, Володимир і Ненсі Януш, Володимир і Еленор Варшавські, Мирослав і Дарія Трешневські, Стефан Михальчак, Текля Шаран і Марія Драгомирецька. Подружжю Дужих і жертводавцям за прихильність до справи Українського Гарварду і підтримку подякували щиро всі члени УНІГУ і ФКУ, бажаючи їм всього добра та висловлюючи признання за всі добродійства для Українського Гарварду.

ФКУ

УНС придбав...

Закінчення зі ст. 1.

ної комісії 434-го Відділу Михайло Дідух.

Приємно відмітити і те, що деякі секретарі придбали лише по одному чи по два члени, але в більшості ці члени забезпечені на високі суми. Секретар 162-го Відділу в Філядельфії Дмитро Федорійчук придбав два члени, але забезпечив їх на 100,000 долярів, а заступниця головного предсідника і секретарка 125-го Відділу в Чикаґо Ґльорія Пашен забезпечила одного члена на 75,000 долярів.

Придбання в січні 190 нових членів, забезпечених на 1,030,000 дол., слід зараховати до значних успіхів, що напевно буде заохотою до організаційної праці в наступних місяцях.

Також слід згадати і те, що понад 80 секретарів і інших відділових урядовців, які придбали в січні бодай одного члена з життьовим або терміновим забезпеченням, автоматично будуть зараховані до виграші одної з 15-ти грошових нагород, якщо на протязі року кожного місяця будуть приєднувати по одному членові з життьовим або терміновим забезпеченням. Тому Організаційний Відділ закликає всіх тих відділових урядовців, які придбали нових членів в січні, старатися придбати знову бодай одного члена в лютому з життьовим або терміновим забезпеченням. Грошові нагороди є в сумі від 100 до 500 долярів на загальну суму 2,500 долярів.

Всім згаданим у цій вістці відділовим урядовцям, які придбали нових членів в січні, не залежно від того скільки, як також і тим, про яких не було згадки, але які придбали членів, Екзекутивний Комітет УНСоюзу висловлює щиру подяку за віддану працю для розбудови братської української установи — Українського Народного Союзу, якраз у цьому ювілейному році — 90-річчя УНС.

Еміґранти ...

Закінчення зі ст. 1.

КҐБ і примушували підписати подібну статтю, яка вже була написана. Крім того, КҐБ вимагало від Б. Завурова видумати відповідні обвинувачення проти співробітника американського посольства у Москві Джозефа Пресселя, обов'язком якого було підтримувати зв'язки з дисидентами.

КҐБ заявило, що у випадку співпраці з КҐБ, вони звільнять Амнера, у протилежному випадку, вони арештують другого сина Амнона. Б. Завуров відмовився співпрацювати. Незабаром арештували Щаранського. КҐБ взялося тоді за Амнона. Йому запропонували те саме, що батькові: виступити з обвинуваченням проти американського дипломата. Після відмови зробити послугу КҐБ, Амнонові загрозили, що за розголошення розмов з КҐБ вони уб'ють в тюрмі брата Амнера.

Драма закінчилася щасливим закінченням: Амнон дістав дозвіл виїхати 1978 року, Борис і Амнер виїхали 1982 року після відсидження свого терміну в тюрмі Амнером. Наймолодший син Бориса Завурова Ілія приїхав до Ізраїля минулої осені.

У день...

Закінчення зі ст. 2.

еміґрував і опинився в Празі, де став ректором Української Господарської Академії у Подєбрадах. Дружина з дітьми через воєнні дії і перешкоди залишилася в Києві й щойно в 1922 році вночі перейшла кордон і виїхала до чоловіка й батька. В Празі під впливом студентів і українських письменників зформувалися світогляд і національна свідомість Олени. Вона стала українською патріоткою-націоналісткою. Одружилася із студентом-бандуристом Михайлом Телігою. Скінчивши педагогічний Інститут, жила з чоловіком у Варшаві, часто відвідувала Львів і приятелювала з Донцовим. Після приходу німців виїхала до Праги, а 1941 року, коли почалася німецько-совєтська війна, опинилася в Кракові, а потім виїхала через Львів до Києва.

Перші вірші писала ще студенткою в Празі. Не тільки мистецька творчість, але й визвольна боротьба та громадська праця полонили її. В Києві стала головою Спілки українських письменників і редаґувала журнал „Літаври". Тут їй, як і її чоловікові та багатьом іншим, судилась передчасна смерть. Німці її арештували й розстріляли 9-го лютого 1942 року. На слідстві не зрадила нікого, всю вину взяла на себе. У темну ніч перед розстрілом нарисувала на стіні келії тризуб і під ним вирила напис: Тут сиділа і звідси пішла на розстріл Олена Теліга. Могла виїхати і втекти від смерти, але гордо заявила: „Я з Києва вдруге не виїду!" Талановита поетеса і вродлива жінка знайшла передчасну смерть у братській могилі Бабиного Яру під Києвом — згинула без лікаря і священика, без домовини і хреста.

Виїхавши з чоловіком 1929 року на працю до Варшави, приєдналася до гурту письменників-вісниківців, який мав великий вплив на її творчість, зокрема сам редактор „Вісника", Дмитро Донцов. Була активною співробітницею львівського „Вісника" й лишила по собі збірку „Душа на сторожі". Радість молодости й захоплення життям–це основний тон її поезій. Є в неї теж вірші, сповнені дивного прочуття, що її життя буде коротке. Прожила 37 років, тому літературний дорібок її невеликий, зате повний життєвої правди й віри в Україну.

І багато інших жінок-героїнь має наш народ. Багато серед них є безіменних, може й забутих, але всі вони посвятилися для народу. Їхні жертви запалюють нові кадри, які появляються з особливою силою в поневоленій Україні. Багато їх гине по тюрмах, у концтаборах на далекій Колимі, в Казакстані і в тайгах Сибіру.

Хай же сьогоднішнє Свято Жінки-Героїні стане для нас днем постанови й присяги жити тими ідеалами, з якими наші героїні пішли на смерть! Будьмо й ми героями свого часу й обставин, змагаймо до високих ідеалів та йдім невпинно до наміченої мети, осяяні героїзмом наших подруг-попередниць!

Український...

Закінчення зі ст. 1.

Румунії українських письменників і взагалі культуротворців не саджають за ґрати), опублікував Степан Ткачук вже десять своїх книжок. З них в Америці відомі найбільше „Наврочені роки" — 1973, „Розколоте небо" — 1971, і власне вже згадана нагороджена книжка „Нічия пора". Щоправда, обіцяє наш гість в редакції прислати нам такі його твори, яких тут бракує. Крім того говорить С. Ткачук про те, що тепер має амбітний плян — видати антологію української поезії в перекладі на румунську мову. Над перекладами вже він і інші перекладачі працюють деякий час. Якраз тому мова переходить на поезію, особливо на поетів, які проживали поза межами України, і чи могтиме він включити в свою антологію, наприклад, „проскрибованих" в СССР поетів?...

Слухаючи в присутніх не було сумніву, що ця антологія займе належне місце серед видань „Критеріону", видавництва національних меншостей в Румунії, що в Букарешті заснувалося в 1969 році. Там появилося багато збірок українських поетів і письменників та вже вісім монументальних збірників — книг фолкльору. Вийшла там — щоб згадати деякі значніші публікації —„Антологія української клясичної поезії" — 1970, „З книги життя: антологія українського клясичного оповідання" — 1973, та стараннями „завзятого фолкльориста" вченого Івана Ребушапки кілька збірників, серед яких відомий на Заході хоча б „Відгомін віків" — 1974, збірник народних баляд, історичних пісень та пісень-хронік. З „Критеріоном" і його виданнями слід ближче познайомитися українцям у вільному світі, — каже наш гість, розповідаючи про незвичайно жваве літературне українське життя в Румунії. Тому, що маємо в бібліотеці кільканадцять видань з „Критеріону", запитуємо про поета Стеліана Ґрую Яцентюка. Залюбки Степан Ткачук відповідає на всі питання, пов'язуючи ці відомості з загальним життям української меншини в Румунії: про все інж. С. Ткачук багато знає і вміє кольоритно оповідати. Довідуємося, що в Румунії тепер офіційно є 170,000 українців (насправді їх 700-800,000), живуть вони компактною масою в південній Буковині, приблизно в ста селах на Сучавщині, Мараморощині, на широких просторах Банату і дельти Дунаю. Є багато українців і по містах.

По цих селах усюди знайдете твори Тараса Шевченка, а його портрети є сливе у кожній українській хаті.

Українці в Румунії вільно плекають свої релігійні практики і діє там 130 церков. Вірних найбільше має Православна Церква (приблизно 75 відсотків); Католицька Церква має 25 відсотків, щоправда, цій вітці Католицькій Церкві тим часом було недозволено бути у зв'язках з Римом, але є познаки, що такий стан в майбутньому зміниться.

Асиміляція? — Є вона і там, але не по селах. На селах, навпаки, „якщо неукраїнець потрапить туди, то українізується", — каже С. Ткачук. Скрізь налагоджена освітньо-шкільна система. Діти вчаться українською мовою, а письменники й інші культурно-освітні діячі подбали про те, щоб школярі були забезпечені українськими читанками і просто книжками. Держава фінансує все. Українці в Румунії, крім згаданого часопису „Новий вік", мають також культурно-мистецький журнал „Обрії", що виходить з 1978 року. Навколо журналу гуртуються оці 42 українські письменники й поети, що входять до загальної спілки Письменників Румунії, але становлять там свою окрему національну групу-секцію.

Про всі ці прецікаві справи, життя-буття українців у Румунії, обіцяв гість розповісти значно докладніше на згаданих на початку зустрічах, з українцями, на які запрошував усіх прийти, а ще більше — запрошує їхати, як туристів до Румунії й познайомитися особисто з українцями у тій країні, яка не кривдить українську етнічну меншість.

ЛІДЕР ІТАЛІЙСЬКОЇ комуністичної партії Енріко Берлінґуер закликав ЗСА та Совєтський Союз припинити розміщення нових ядерних ракет в Европі та відновити переговори про їх зменшення. Він обвинуватив обидві сторони однаково, як він висловився, „у створенні поганого клімату в світі".

РЕЧНИКИ БІЛОГО ДОМУ заявили, що СССР продовжує вести гостру антиамериканську кампанію і, що Андрей Ґромико, міністер закордонних справ СССР, знову заатакував Адміністрацію президента Роналда Реґена за „збройні перегони". Вміжчасі совєтське пресове агентство ТАСС категорично відкинуло американські оптимістичні перебачування, що Совєтський Союз змінить свою дотеперішню неґативну поставу до переговорів.

УВАН у Канаді вшанувала інж. А. Качора

Інж. Андрій Качор

Президія і Контрольна комісія УВАН в Канаді присвятили спільне засідання 30-го грудня 1983 року, щоб спільно в окремий спосіб вшанувати ювілейні дати інж. Андрія Качора — 75-ліття з дня народження та 55-ліття громадської праці. Ювілят — дійсний член УВАН, заслужений і довголітній касир цієї установи, член багатьох українських центральних і льокальних установ, зокрема член Президії КУК, Осередку Української Культури й Освіти та інших.

Вечір відкрив президент д-р Михайло Марунчак, підкресливши, що це не тільки приємність відзначати круглі дати заслужених членів спільноти, але це теж обов'язок спільноти віддавати пошану і признання тим, які віддано служать цій спільноті на різних постах та своєю працею збагачують зміст життя цієї спільноти. 55 років громадської праці інж. А. Качора, яку він заокруглив в 1983 році, зобов'язує до спільної пошани, підсумків та сердечних вітань, сказав д-р М. Марунчак.

Доповідь про працю інж. А. Качора на полі кооперації, зокрема на відтинку її історії та ідеологічних заложень розвинув Андрій Господин, який співпрацює з Ювілятом від часу його прибуття до Канади в 1950 році.

Включився інж. А. Качор в життя української спільноти, сказав А. Ґосподин, як вже оформлений кооператор з довголітньою практикою в таких крайових установах у Львові як Дністер, Народна Торговля, Центросоюз, а передусім у Маслосоюзі (організаційному відділі 1934-39) ра Ревізійному Союзі Українських Кооператив (1941-44).

На еміґрації в Европі інж. А. Качор брав участь у різних кооперативних формаціях, як також закінчив в тому часі свої студії дипломом інженера-економіста в Високій Економічній Школі в Мюнхені.

В Канаді, крім практичної організаційної роботи в низових кооперативах, Ювілят бере активну участь в кооперативних надбудовах — в Кооперативній Громаді у Вінніпеґу, Українській Кооперативній Раді Канади, Першій Кооперативній Комісії при Секретаріяті СКВУ, яка згодом переорганізувалась в українську Світову Кооперативну Раду.

Довгі роки інж. А. Качор є управителем Кредитової Кооперативи Північного Вінніпеґу, і саме йому ця установа завдячує свій ріст від кількох тисяч до кільканадцятьох мільйонів майна, сказав А. Господин, довголітній президент кооперативи.

Крім організаторського і бесідницького хисту інж. А. Качор, маючи вправне перо, в таких крайових часописах як „Неділя", „Діло", „Наш Прапор", „Новий Час", „Господарсько-Кооперативний Часопис" (ГКЧ) присвятив багато часу студіям кооперативного руху та його діячам. Крім сотень часописних статтей, появилися книжковим виданням „Українська молочарська кооперація в Західній Україні", численні біографії про таких діячів - кооператорів, як Юліян Павликовський, Остап Луцький, Денис Коренець, Борис Мартос, Євген Храпливий, інж. Андрій Палій, інж. Андрій Мудрик та інших. Хоч інж. Качорові „стукнуло" 13-го грудня 1983 року 75 років, він і далі працетворний на кооперативному полі, підкреслив А. Господин. Про заслуги Ювілята на полі кооперації і науки говорили теж о. д-р О. Баран та проф. М. Тарнавецький, який разом із мґром О. Неґрич передав від присутніх пропам'ятний подарунок з окремою дедикацією. Многоліттєвієм закінчилась основна частина вечора. За чашкою кави, вина та сиром приявні провели час на веселій гутірці, до якої багато причинився сам Ювілят своєю розповіддю про свої юнацькі кроки в кооперації, публіцистиці та науці.

М.Мар

Друкують „Протоколи" Гарвардських Семінарів

Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) готує до друку збірку протоколів із семінарів на українознавчі теми, що відбувались тижнево в Гарвардському університеті в роках 1980-83. Це видання буде продовженням серії звітів із українських семінарів, що їх друкував Інститут щорічно окремим зошитами вже від 1970 року. Наголовок серії: „Протоколи сесій семінара українознавчих досліджень, який відбувається в Гарвардському університеті".

Перші зошити серії „Протоколів" готувались у друкарському підприємстві Йосифа і Анни Іванових в Лонґ Айленді, Ню Йорк. Й і А. Іванів визначні меценати українського Гарварду, самі виконували технічну друкарську роботу безкоштовно. Інститут лише покривав кошт паперу. Але в 1979 році п-во Іванові продали своє підприємство, а нові власники не могли виконати складу та друку „Протоколів" за такий самий низький кошт. Цей факт, в додатку до вже перевантаженого бюджету УНІГУ, довів до припинення цієї серії в 1980 році, тобто з випуском зошита ч. 9. Хоч протоколи з усіх відбутих семінарів зберігаються в УНІГУ, то аж у цьому році, завдяки жертвенності бл. п. Яреми Курдидика, приділено субсидію на покриття коштів друку цих важливих документів діяльности УНІГУ.

Додатковим стимулом для появи „Протоколів" стала можливість виконання складу „Протоколів" на новому компюторі УНІГУ, тобто не анґажувати коштовних зовнішніх сил. Після вписку протоколів в Інститутський компютор, ця машина виконує „ломку" та виготовить шпальти відповідними черенками. З видрукованих компютором сторінок робитиметься безпосередньо фотовідбитки сторінок зошитів. Остаточне заощадження грошей та часу буде велике.

Дирекція УНІГУ передбачає появу зошитів „Протоколів" весною 1984 року. Роботою займається здібний молодий гарвардський докторант Максим Тарнавський. Він є технічно-адміністративним керівником Гарвардської Серії Українських Студій.

Крім „Протоколів", появляться у Гарвардській Серії Українських Студій теж й інші публікації.

Найновіші книги Гарвардської Серії це: O. Pritsak—„Origin of Rus", John-Paul Himka—„Socialism in Calicia", George G. Grabowicz—„The Poet as Mythmaker", James E. Mace—„Communism and the Dilemmas of National Liberation".

Роман Процик

Св.п. Василь Якубович

Свіжа могила української людини виросла на букарештському цвинтарі в Румунії. Після довгої і важкої хвороби, рака костей, 27-го листопада 1983 року відійшов з цього світу св.п. Василь Якубович, колишній адвокат у Чернівцях, видатний журналіст, перекладач, палкий український патріот, а передусім людина шляхетних прикмет душі.

Народився В. Якубович 1908 року у селі Мамаївцях (тепер Новосілка), біля Чернівців, на Буковині, у селянській сім'ї. Народну освіту отримав у рідному селі, а середню й університетські студії у Чернівцях, завершивши студії ступенем ліценціята права. За студентських часів належав до студентського Козацтва „Чорноморе", а рівночасно глибоко пірнув у громадську працю. Після закінчення студій виконував адвокатську практику в Чернівцях, а одночасно був співробітником у редакції українського журналу „Самостійна Думка".

У 1940 році В. Якубович перейшов до Букарешту, де він, крім своєї доривочної адвокатської практики, займався громадською працею допомоги своїм землякам. Одночасно записується на докторат в Букарештському університеті, розслідуючи у бібліотеці румунської Академії Наук багато історичних маловідомих історичних праць для своєї праці „Українсько-російський антагонізм і інтереси Румунії". Але дальший збіг обставин не дозволив йому завершити докторту - хоч дисертація була готова в рукописі й апробована даним професором. У той час Якубович був короткий час радіодиктором української передачі букарештської радіовисильні.

Після окупації совєтською армією Румунії у 1944 році, окупаційна влада заарештувала Якубовича, під закидом українського націоналізму засудила до 10-річного покарання у сибірських таборах смерти. Після відбуття кари Якубович повернувся до Букарешту, хворий із підірваним здоров'ям. Важко приходилося йому пробиватися у житті серед нових обставин, без засобів на прожиток. Про матеріяльний стан і стан здоров'я Якубовича стало відомо буковинським українцям у ЗСА, і вони від кінця 1950-их років аж до його смерти несли йому („Фонд ім. д-ра В. Залозецького") скромну матеріяльну допомогу.

На рекомендацію земляка проф. Юрія Кокотайла, завдяки його доброму знанню мов, його анґажовано до перекладів для міністерства освіти СССР на українську мову підручників для шкіл з українською мовою навчання. Спочатку він допомагав у цій праці проф. Ю. Кокотайлові, а після смерти останнього ця праця була виключно його обов'язком. Була це важка й важлива праця, бо для українського перекладу необхідно було вишукувати відповідну українську наукову термінологію в усіх ділянках людського знання. Праця особливо морочлива й малоплатна, до якої навіть покликані не рвалися. І він тягнув цю працю, хоч з року в рік занепадав на здоров'ї, у свідомості відповідальности за майбутнє українського шкільництва в Румунії, уважаючи, що з браку перекладачів уряд перестане друкувати підручники українською мовою, або, як він писав, „не означало б знехтувати загальну нашу справу, до чого не можна допустити". Не зважаючи на таке навантаження працею, навіть тоді, коли хвороба прикувала його до ліжка, він перечитував літературні твори І. Франка, Лесі Українки, а особливо Т. Шевченка, а з наукових історичні, соціологічні, філософічні та філософії права.

Хоч його матеріяльне положення було злиденне, він клопотався допомагати, чим лише міг, іншим землякам, які знайшлися у важких обставинах, хоч деколи в кращих матеріяльних умовах, аніж він сам.

Останні кілька років перед смертю відважно боровся з невилікувальною хворобою, яка завдала йому великих терпінь. Останні місяці вже зовсім не міг покидати ліжка. 27-го листопада 1983 року перестало битися його шляхетне серце. Похорони відбулися 30-го листопада при участі українських священиків та великого числа приятелів і знайомих, які особливо шанували його за шляхетні душевні прикмети.

Д-р І.М. Новосівський

† ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН БАРАН, член УНС Відд. 399-го Т-ва „Леви" в Чикаго, Ілл., помер 4-го грудня 1983 року на 72-му році життя. Нар. 1911 року, в селі Ґряда, повіт Львів. Членом УНС став 1974 року. Залишив у смутку дружину Анну, доньок Ірину з мужем Юрієм і внучкою Наталкою і Лесю з мужем Риком Файнбергом. Похорон відбувся 9-го грудня 1983 року на цвинтарі Елмвуд у Ривер Ґров, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Р. Припхан, секр.

ЛІДІЯ КУСЕНКО, член УНС Відд. 487-го Т-ва „Дніпро" в Ст. Пол, Мінн., померла 20-го грудня 1983 року на 85-му році життя. Нар. 1899 року в Харкові, Україна. Членом УНС стала 1952 р. Залишила у смутку дочку Ірену з мужем інж. Миколою Денисюком, внуків Роксану і Марту, правнуків Андріяна, Степана і Біянку. Похорон відбувся на цвинтарі Форест Лови Меморіял в Ст. Пол, Мінн.

Вічна Їй Пам'ять!
М.Денисюк, секр.

КАТЕРИНА КРУТЯК, член УНС Відд. 131-го ім. А. Шептицького в Чикаго, Ілл., померла 15-го грудня 1983 р. на 59-му році життя. Нар. 1924 року в Старому Самборі, Західня Україна. Членом УНС стала 1959 року. Залишила в смутку синів Павла і Богдана з родинами, сестру в Англії і брата в Україні. Похорон відбувся 17-го грудня 1983 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа.

ВОЛОДИМИР ДРОГОМИРЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 24-го ім. св. Григорія в Ренкіні, Па., помер 11-го грудня 1983 року на 52-му році життя. Нар. 1931 року в Ренкіні, Па. Членом УНС став в 1949 році. Залишив у смутку дружину Аліцію. Похорон відбувся 14-го грудня 1983 року на цвинтарі Мононгегала в Бреддоку, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Степан Щур, секр.

МИХАЙЛО ДЕПА, член і предсідник 356 Відд. Т-ва „Карпати" в Омага, Небраска, помер 13-го грудня 1983 року на 60-му році життя. Нар. 1923 року в селі Загороди, Зах. Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Катерину, синів — Івана і Романа, доньок — Марію і Зоню, сестру Стефанію в Кракові та три внучки. Похорон відбувся 16-го грудня 1983 року на цвинтарі Кальварія в Омага, Небраска.

Вічна Йому Пам'ять!
Олекса Продивус, секр.